

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

AZ EURÓPAI UNIÓ KÜLÜGYI ÉS
BIZTONSÁGPOLITIKAI
FŐKÉPVISELŐJE

Brüsszel, 2015.2.6.
JOIN(2015) 2 final

KÖZÖS KÖZLEMÉNY AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

**Az Európai Unió Szíriára és Irakra, valamint a Dáís jelentette veszélyre vonatkozó
regionális stratégiájának elemei**

AZ EURÓPAI UNIÓ SZÍRIÁRA ÉS IRAKRA, VALAMINT A DÁIS JELENTETTE VESZÉLYRE VONATKOZÓ REGIONÁLIS STRATÉGIÁJÁNAK ELEMEI

Összefoglalás

2014. október 20-án a Külügyek Tanácsa az Európai Unió arra irányuló eltökéltségét fejezte ki, hogy átfogó és összehangolt módon lépjen fel a szíriai és iraki válsággal, valamint a Dáis¹ jelentette fenyegetéssel szemben. Ennek érdekében a Tanács felkérte az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét/a Bizottság alelnökét, hogy dolgozzon ki egy átfogó uniós regionális stratégiát.

E közös közlemény célja, hogy olyan fellépéseket vázoljon fel, amelyeket az Unió és tagállamai azért vállalnak, hogy elősegítsék a béke és a biztonság helyreállítását Szíriában és Irakban. A fellépések a két országban fennálló helyzet, valamint a jelenlegi válságok kialakulásához hozzájáruló olyan tényezők mélyreható elemzésén alapulnak, mint az elnyomó diktatórikus uralom, a fegyveres konfliktusok, a kirekesztő és korrupt kormányzás, az emberi jogok megsértése, a vallási megosztottság, a szunnita lakosság egyes csoportjainak az az érzete, hogy megfosztják jogaitól, valamint a regionális hatalmak közötti feszültségek, amelyek negatív hatást gyakorolnak Szíria és Irak belügyeire.

Az Unió alábbiakban ismertetett válasza a meglévő elemzésekre és stratégiákra² épül és céljai a következők:

- Azonosítja az uniós érdekeket és meghatározza a szélesebb nemzetközi erőfeszítésekben való uniós közreműködést, hogy tartós békét és biztonságot teremtsenek Szíriában és Irakban, valamint a tágabb értelemben vett térségben, továbbá megfékezzék a Dáis jelentette veszélyt.
- Megteremti – a stratégia közös felvállalásával és közös célok meghatározásával – az Unió és az uniós tagállamok fellépése közötti egymást kiegészítő jelleget.
- Foglalkozik az iraki és a szíriai válság közös vonásaival (elsősorban az e válságok következtében kialakult terrorfenyegetéssel és humanitárius szempontból súlyos következményekkel), valamint sajátosságaival.
- Bátorítja a térség országait, hogy vállaljanak különös felelősséget a válságok megszüntetésére, valamint a Dáis és egyéb terroristacsoportok elsősorban a térség országait fenyegető erőszakos szélsőségeinek kezelésére vonatkozóan, továbbá megfelelő uniós támogatást nyújt a térség országainak erőfeszítéseikhez.
- Felismeri a biztonsági és terrorellenes beavatkozás jellegéből adódó korlátokat, bármennyire is szükséges lehet rövid távon a katonai fellépés. Az Unió válasza ezért kiemeli, hogy folyamatos és átfogó szerepvállalásra van szükség annak érdekében, hogy a konfliktus mögött rejlő folyamatokat diplomáciai fellépés, valamint a politikai reformok, a társadalmi-gazdasági fejlődés és az etnikai-vallási megbékélés hosszú távú támogatása révén kezeljék.

¹ Dáis: az úgynevezett Iraki és Levantei Iszlám Állam arab nevéből alkotott betűszó.

² „A szíriai válság átfogó uniós megközelítése felé” című, 2013. június 4-i JOIN(2013)22 közlemény; a Külügyek Tanácsa által 2014. október 20-án elfogadott „a külföldi harcosok kérdésével foglalkozó, terrorizmus elleni uniós stratégia”, 14451/14 tanácsi dokumentum.

A közös közleményben ismertetett fellépések egymást kölcsönösen erősítik, ezért ezeket nagyjából egy időben kell végrehajtani. A különböző javasolt fellépések részletes fontossági sorrendjét e stratégia végrehajtása során dinamikusan kell meghatározni, mivel az Uniónak válaszolnia kell a változó helyszíni körülményekre és törekednie kell a nemzetközi közösség erőfeszítéseivel való kiegészítő jellegre.

Célkitűzései megvalósítása, valamint válaszának hatékonysága érdekében az Uniónak fenntartható és előre jelezhető, a térség szükségleteinek példa nélküli szintjével arányos finanszírozást kell biztosítani. A Bizottság ezért javasolja, hogy az Unió nyújtson 1 milliárd EUR összegű támogatási csomagot a 2015. és 2016. évi uniós költségvetésből. E javaslat részleteit a közleményhez csatolt pénzügyi kimutatás tartalmazza.

1. HÁTTÉR

Az átfogó uniós szakpolitikai keret iránti igény Szíria és Irak vonatkozásában

A Közel-Kelet jelenleg mély válságot él át. A Szíriában és Irakban zajló konfliktus e válság tükröződése és okozója is egyben, és egyre nagyobb annak eshetősége, hogy a szomszédos országokat és a tágabb értelemben vett térséget is destabilizálja. Az e válságok okozta humanitárius katasztrófa miatt több mint 13,5 millió ember kényszerült otthona elhagyására: a szomszédos országokban 3,8 millió szíriai menekült tartózkodik – az ENSZ menekültügyi főbiztosának előrejelzése szerint ez a szám 2015 végéig 4,3 millióra fog emelkedni –, és egyedül Szíriában 7,6 millió belső menekült van. Emellett több mint 17 millióan – Szíriában 12,2 millióan és Irakban 5,2 millióan – szorulnak humanitárius segítségnyújtásra.

A Dáís kinyilvánított törekvése, hogy alternatív, ideológiailag radikális államként lépjen fel. A Szíriában több mint négy éve zajló brutális konfliktus nyomán e törekvés vonzónak bizonyult a szélsőségesek számára a térségben és azon túl is, különösen olyan szíriai és iraki területeken, ahol az államhatalom összeomlott és ahol a politikai és társadalmi-gazdasági marginalizálódás érzése megerősödött.

Az Unió jelentős szerepet játszik a térségben és felelősséggel tartozik azért, hogy befolyását és számos eszközét hatékonyan és következetesen használja fel az emberi élet, az emberi méltóság és az emberi jogok védelme, valamint a regionális és nemzetközi partnerekkel szoros együttműködésben e válságok megoldásának elősegítése érdekében. E stratégia különösen a *külföldi harcosok kérdésével foglalkozó, terrorizmus elleni uniós stratégiára*, valamint „*A szíriai válság átfogó uniós megközelítése felé*” című közös közleményre épül és kiegészíti azokat. Emellett az Uniónak több kényszerítő okból is saját érdeke, hogy fokozza szerepvállalását Szíriában és a szomszédos országokban. Ezen okok magukban foglalják az alábbiakat: az európai külpolitika középpontjában álló, egyetemesen elismert értékek és jogok megsértése; annak veszélye, hogy az államhatalom összeomlik és politikai káosz alakul ki a menekülteket befogadó, már amúgy is túlterhelt országokban, például Libanonban és Jordániában, és mindez fokozza a lakosság lakhelyelhagyásából, valamint a kapcsolódó emberkereskedelemből eredő migrációs nyomást; a Dáís két ország területének egy-egy része felett érvényesülő ellenőrzése; annak veszélye, hogy a Dáís névvel fémjelzett terrorizmus más országokra is áttérjed és tovább destabilizálja a térséget; az Unió biztonságára nézve az uniós országok azon állampolgárai (és mások) által jelentett veszély, akik külföldi terrorista harcosként terroristacsoportokhoz csatlakoztak; az abban az esetben keletkező alternatív költség, ha az Unió elveszítené Szíriát és Irakot mint a tartós közel-keleti béke megteremtésében részt vevő partnereket, kereskedelmi partnereket és az energiaellátás szempontjából beszállítókat; végül a kulturális örökség elvesztése.

Háttér-információk

Szíriában 1966-ban katonai puccsal került hatalomra a tekintélyelvű Baath párt. Azóta az országot az elnyomó stabilitás és a különböző vallási csoportok egymás mellett élése jellemezte. Apja halálát követően 2000-ben Bassár el-Aszad vette át a hatalmat politikai és fokozatos gazdasági reformok ígéretével, amelyek teljesítése nem sikerült maradéktalanul. A szíriai gazdaság nyitása és a magánszektor növekedése ezt követően nagy társadalmi egyenlőtlenségeket tárt fel. A szükséges strukturális reformokat – amelyeket az Unió azzal ösztönzött, hogy Szíria számára társulási megállapodás³ lehetőségét kínálta fel – nem vitték maradéktalanul véghez. A nemzetgazdaság liberalizálása olyan gazdasági növekedést eredményezett, amelynek hasznából elsősorban a rezsimmel és annak biztonsági apparátusával összeköttetésben álló elit részesült, és nem sikerült tartós és méltányos fejlődést elérni.

2011-ben az Aszad-rezsim brutálisan leverte a demokratikus törekvésekkel fellépő szíriai békés tiltakozó mozgalmakat, amelyeket a többi országban zajló arab tavasz eseményei ösztönöztek és a kirekesztő politikai és gazdasági renddel szembeni csalódottság vitt előre. Mindezek miatt a szíriai lakosság egy része a fegyveres felkelés eszközét választotta. Az Aszad-rezsim brutálisan elnyomta a tiltakozásokat és a felkelést, tömegesen megsértette az emberi jogokat, szisztematikusan akadályozta a demokratikus reformokat, és a konfliktus belátható vég nélkül tovább folytatódott. Mindez fokozatosan oda vezetett, hogy a mérsékelt ellenzék kárára megnőtt a szélsőséges csoportok hatalma. Az egymással harcban álló felek külső hatalmaktól kapott támogatása tovább súlyosbította a helyzetet. A Dzsabhat an-Nuszra – az al-Kaida hivatalos szíriai szárnya –, majd később a Dáís képes volt fokozni vonzerejét és kiépíteni kapacitásait. 2014-ben különösen a Dáisnak sikerült kiterjesztenie ellenőrzését azokra a kőolajban és földgázban gazdag kelet-szíriai és nyugat-iraki területekre, valamint a szíriai-török határ mentén lévő azon határátkelőhelyekre, amelyek korábban más fegyveres csoportokkal való viták tárgyát képezték.

Szaddám Huszein rezsimjének 2003-as bukását követően **Irakot** a stabilitás hiánya, a vallási csoportok közötti viszályok és terrorista erőszak jellemezte, amit a nemzetközi közösség – többek között az Európai Unió – az iraki átmenet támogatása érdekében intenzív erőfeszítésekkel igyekezett kezelni. 2012-ben az Unió partnerségi és együttműködési megállapodást írt alá Irakkal. Jóllehet Irakban demokratikus alkotmányt vezettek be, emelkedett az olajkitermelés és javult a makrogazdasági stabilitás, ám az erőszak folytatódása, a politikai stabilitás hiánya, az autoriter hatalom, a kirekesztő kormányzati politikák, a magas szinten elkövetett korrupció, valamint a strukturális gazdasági reformok hiánya akadályozta az iraki átmenetet.

E negatív tendenciák az amerikai csapatok 2011 végén történt kivonulását követően felgyorsultak. Sok szunnita érezte úgy, hogy egyre inkább elidegenedik a 2003 utáni politikai rendezéstől. Ennek különféle okai voltak: a szunniták a politikai döntéshozatal peremére szorultak; a szunnita területeket gazdasági és társadalmi alulfejlettség jellemezte, ami oda vezetett, hogy az alapvető szolgáltatások nem voltak kielégítőek; a Baath párt eltávolítására irányuló jogszabályokat önkényesen alkalmazták; az iraki biztonsági erőkből kizárták a Szaddam-korszak katonai állományát; a rendőrség hatalmaskodóan lépett fel a szunnita

³ A társulási megállapodásról 1997 és 2004 között folytattak tárgyalásokat, amelyeket 2008-ban újrakezdtek, ám a megállapodás aláírására egyáltalán nem került sor.

területeken, amit szunnita állampolgárok dokumentált meggyilkolása is igazol; az emberi jogi keretek hiányosak voltak; valamint virágzott a korrupció és a nepotizmus. A szunniták uralta elnyomás éveit követően a síita közösség ezzel egy időben magára talált az új rendben, ám a többségében síitákból álló kormány soha nem tudta elérni, hogy az egész ország maradéktalanul elfogadja. A vallási ellentétek fokozódásához az is hozzájárult, hogy a szunniták terrortámadásokat követtek el a síita lakosság ellen. 2013-tól kezdődően a szunnita lakosság egyes csoportjai fellázadtak a szövetségi kormány ellen. Ez lehetőséget teremtett arra, hogy az al-Kaida mintájára létrejött terroristacsoportok erőre kapjanak, különösen a Dáís és az új baathista csoportok, amelyek 2014 júniusában jelentős területek felett vették át a hatalmat Nyugat- és Észak-Irakban.

Céljai megvalósítása érdekében a Dáís így mind Szíriában, mind Irakban kihasználta a szunnita lakosság egyes részeinek elégedetlenségét.

A Dáís jelentette veszély Szíriára, Irakra és a szomszédos országokra nézve

A Dáís és egyéb terroristacsoportok újfajta veszélyt jelentenek Szíriára, Irakra, a tágabb értelemben vett térségre és a nemzetközi közösség egészére nézve.

- A Dáís olyan jelenség, amely két szuverén államra terjed ki és államként kíván fellépni (területeket tart ellenőrzése alatt, a központi költségvetés finanszírozása érdekében megszervezi a bevételeket, adókat vet ki, alapvető szolgáltatásokat nyújt stb.). A Szíriában és Irakban végrehajtott igencsak szembetűnő terror- és bűncselekményei felkelésre hasonlító katonai akciókkal párosulnak. Számos arab, afrikai és ázsiai országban működő, hasonló ideológiájú szervezet esküdött hűséget és nyújtott támogatást a Dáísnak.
- A Dáís cinikus módon kihasználja az iszlám politikai történelem aranykorának képeit. A kalifátust a politikai és kulturális egységre való törekvések megtestesüléseként jeleníti meg. A Dáís kinyilvánította azon ambícióját, hogy területét kiterjessze a szomszédos országokra, például Libanonra, Jordániára és a Perzsa-öböl menti országokra is. Olyan területi ambíciókkal, képességekkel, közösségbevonási formákkal és hálózatépítéssel bír – különösen a közösségi média eredményes használatának köszönhetően –, amelyek példa nélkül állóak. Fellépései más csoportok számára is vonzerővel bírnak a térségben, Észak- és Szubszaharai-Afrikában, valamint Ázsiában. E csoportok közül néhány hűséget esküdött a Dáísnak. Az úgynevezett „kalifátus” kikiáltása, majd az e terrorfenyegetés elleni küzdelem érdekében indított nemzetközi katonai akció azt eredményezte, hogy jelentős számú külföldi terrorista harcos csatlakozott a csoporthoz Szíriában és Irakban.
- A Dáís szándékos taktikát alkalmaz annak érdekében, hogy érvényre juttassa hatalmát azokon a területeken, ahol az államhatalom összeomlott. E taktika részeként olyan szörnyű módon sérti meg az emberi jogokat – ideértve a civilek elleni tömeggyilkosságokat, a rabszolgaságba kényszerítést, a kínzást, az önkényes kivégzéseket, valamint a széles körű szexuális és nemi alapú erőszakot, amelyek nemcsak az etnikai és vallási kisebbségek, hanem a szunnita közösségek fenyegetésként értékelt tagjai ellen is irányulnak –, ami már emberiség elleni bűncselekménynek és háborús bűncselekménynek számít. Mindez a lakosság nagy részét lakóhelye elhagyására kényszerítette a térségben, jelentős traumát okozott e személyek – különösen a nők és gyermekek – számára, a menekültek tömegesen áramlottak be a szomszédos országokba, és az Unióra gyakorolt migrációs nyomás is fokozódott.
- A Dáís bátorítja a régészeti és kulturális tárgyak tiltott ásatását, és katonai célokra használja az emberiség közös örökségének helyszíneit – többek között a világörökségi helyszíneket –, ami azok fokozatos pusztulásához vezet.

- Mostanra már valószínűleg önfinanszírozó terrrorszervezetté vált, és olyan saját bevételi forrásokkal rendelkezik, mint például az olaj és nyersanyagok tiltott eladása, az adók kivetése, az emberkereskedelem, a kulturális tárgyakkal való tiltott kereskedelem, a váltságdíjért elkövetett emberrablás és a fosztogatás (a bankrablást is ideértve), így már nem függ a régióbeli támogatók adományaitól.

A kurd kérdés

Az erőszak fokozódása arra ösztönözte a kurd közösségeket, hogy megerősítsék autonómiájukat, illetve függetlenségre törekedjenek, ami mindkét ország integritására és esetlegesen hosszú távú stabilitására nézve kihatással jár.

Irakban a kurdisztáni régió és a szövetségi kormány közötti évek óta megoldatlan ellentétek – mint például az állandó bevétel-megosztási mechanizmus elfogadása (szénhidrogéntörvény) és a vitatott területek jogállása – tovább fokozzák azon feladatok általános terhét, amelyeket az iraki kormánynak a Dáís legyőzése érdekében tett erőfeszítésein felül sürgősen el kell végeznie.

A szíriai rezsim a Szíria északkeleti részén található, főleg kurdok lakta térségek számára nyújtott *de facto* autonómiért cserében elérte, hogy a kurdok ne kapcsolódjanak be a 2011 eleje óta tartó felkelésbe. A Dáís megjelenése óta a szíriai kurdok a szomszédos országokban élő kurdokkal együtt a Dáís elleni küzdelem frontvonalában harcolnak. Először is megvédték az elsősorban kurdok lakta területeket Szíriában (2013-ban) és Irakban (2014-ben), valamint a Szíriából Irak kurdisztáni régiójának többi részébe való bejutást. Ezt követően ugyancsak megvédték Kobáni ostromlott városát és egyéb, főleg kurdok lakta, önhatalmúlag kinyilvánított „autonóm kantonokat”.

Bármilyen, a Dáissal szembeni kurd fegyveres ellenálláshoz nyújtott uniós támogatás mellett erős biztosítékot kell adni a térség országai számára arra vonatkozóan, hogy az Unió továbbra is tiszteletben tartja területi integritásukat.

A szomszédos országokra való áttérjedés kockázata

Libanon

A Szíriában dúló konfliktus, valamint a Libanonban nyilvántartásba vett és nyilvántartásba nem vett menekültek magas száma (2015 januárjában hozzávetőleg 1,2 millió fő, ami a libanoni lakosság több mint 25 %-át jelenti) tovább fokozza a libanoni társadalmon, intézményeken és közösségeken belül meglévő feszültségeket, és a szűkös természeti erőforrásokat is túlzottan igénybe veszi. Míg a libanoni kormány úgy döntött, hogy a 2012. júniusi baabdei nyilatkozaton alapuló, úgynevezett „távolságtartás politikáját” követi, a Hezbollah és a szunnita terroristacsoportok egyre jobban fokozták a konfliktusban való közvetlen részvételüket. 2014 augusztusában összecsapásokra került sor a libanoni biztonsági erők és a szíriai fegyveres csoportok között a Bekaa régió keleti részén található Arsalban és a környező területeken, valamint Tripoliban is, ami különösen Észak-Libanon veszélyeztetettségére hívta fel a figyelmet.

Jordánia

Jordánia lakossága – legalábbis a vallási hovatartozást tekintve – sokkal homogénebb, mint Libanoné. Teherként nehezedik azonban az országra a több mint 600 000 szíriai menekült, főképp a szolgáltatások biztosítása és a szűkös természeti erőforrások, mindenekelőtt a víz tekintetében. Libanonhoz hasonlóan a jövőre nézve kockázatokat rejt magában az oktatásba való bejutás és a munkához jutás kérdése, amelyet ezért meg kell oldani.

Törökország

Törökország területén kormányzati adatok szerint több mint 1,65 millió szíriai menekült tartózkodik, így jelenleg ez az ország a legnagyobb szíriai menekültközösség befogadója. Emellett – kormányzati becslések szerint 2011 óta több mint 4 milliárd dollár összegben – jelentős humanitárius segítséget is nyújt. A válság következményeinek kezelése érdekében Törökország a nemzetközi támogatás fokozására szólít fel.

2. CÉLKITŰZÉSEK

E stratégia átfogó célja, hogy fellépjen a Dáís és egyéb terroristacsoportok által a regionális és nemzetközi stabilitásra jelentett fenyegetéssel szemben, és ezzel egy időben megteremtse az inkluzív politikai átmenet feltételeit Szíriában, valamint tartós stabilitást Szíriában, Irakban és a menekülteket befogadó országokban, ugyanakkor enyhítse az emberek szenvedését, amelyet a folyamatos erőszak és a lakóhelyük elhagyása okoz.

A stratégia politikai szintű és tisztviselői szintű diplomáciai szerepvállalást, kommunikációs és gyakorlati támogató intézkedéseket irányoz elő. Célkitűzései megvalósítása, valamint válaszanak hatékonysága érdekében az Uniónak fenntartható és előre jelezhető, a térség szükségleteinek példa nélküli szintjével arányos finanszírozást kell biztosítania. A Bizottság ezért javasolja, hogy az Unió nyújtson 1 milliárd EUR összegű támogatási csomagot a 2015. és 2016. évi uniós költségvetésből. E javaslat részleteit a közleményhez csatolt pénzügyi kimutatás tartalmazza.

Az uniós stratégia sikeréhez fontos követelmény, hogy az Unió és az uniós tagállamok politikai és operatív szintű fellépései között szinergia alakuljon ki és egymást kiegészítsék. Politikai szinten a stratégiának keretként kell szolgálnia az Unió és a tagállamok diplomáciai erőfeszítéseinek hatékonyabb összehangolásához. Operatív szinten a stratégiának átfogó keretet kell biztosítania a finanszírozás növeléséhez, valamint az uniós donorok közötti együttműködéshez és közös programozáshoz (többek között a szíriai válság kezelésére létrehozott uniós vagyonkezelői alapon, a „Madad alapon” keresztül). A tagállamokat a bilaterális szintű segítségnyújtás mobilizálására ösztönözzük annak érdekében, hogy együttes válaszuk legalább ugyanakkora legyen, mint az uniós költségvetésen keresztül tett erőfeszítés.

A szükségletek alapján, valamint a nemzetközileg elismert humanitárius alapelvek, vagyis az emberiség, a semlegesség, a pártatlanság és a függetlenség teljes mértékű tiszteletben tartásával folytatódik a humanitárius segély nyújtása a veszélyeztetett csoportok számára.

2.1. KÖZÖS CÉLKITŰZÉSEK SZÍRIÁRA, IRAKRA ÉS MÁS ÉRINTETT ORSZÁGOKRA NÉZVE

2.1.1. A biztonság és a tartós béke támogatása érdekében elő kell mozdítani a regionális szerepvállalást

A szükséges változásokhoz való hozzájárulás érdekében alapvető fontosságú, hogy a térségben folyamatos legyen az Unió magas szintű diplomáciai tevékenysége. A térség országai – mégpedig a Perzsa-öböl menti államok, Egyiptom, Törökország és Irán – sok tekintetben közvetlenül érintettek és a közel-keleti közvélemény szemében földrajzi helyzetük a tágabb értelemben vett nemzetközi közösségéhez képest megfelelőbb ahhoz, hogy hozzájáruljanak a Dáís elleni küzdelemhez. Ez érdekükben is áll, mivel a szíriai és iraki válság áttérjedése elsősorban őket fenyegeti. Ezen túlmenően a Szíriában, Irakban és más érintett országokban tapasztalható erőszak és vallási ellentétek egyik fő oka a kulcsfontosságú regionális szereplők közötti versengés, amiből a Dáís hasznát is húz. Mindezek miatt az Uniónak aktívan arra kell ösztönöznie a regionális szereplőket, hogy vállaljanak különleges felelősséget a Dáís jelentette veszély kezelése és a térségbeli béke előmozdítása iránt, azokra a területekre összpontosítva, ahol érdekeik egybeesnek. Az Uniónak ezenfelül támogatnia és

erősíteni kell a térségben a mérsékelt nézeteket, valamint a terroristacsoportokkal szemben alternatív jövőképet kell előmozdítania.

Az uniós szerepvállalás eszközei:

Összpontosított politikai és diplomáciai kapcsolatok az Arab Ligán, az Öböl-menti Együttműködési Tanácson és az Iszlám Együttműködési Tanácson keresztül a térség országaival kétoldalúan és közösen, valamint egyéb támogató országokkal és szervezetekkel. A Dáís egyértelmű elítélésén túl ennek keretében az erőszakos szélsőségek leküzdése céljából párbeszédet kell folytatni a kulturális sokszínűségről, a vallásról és az ideológiáról, támogatni kell a tudományos diplomáciát és az emberek közötti kapcsolatok egyéb formáit, valamint erőfeszítéseket kell tenni azért, hogy az Unión belül visszaszoruljanak a térségben zajló folyamatokra vonatkozóan fennálló téves elképzelések.

2.1.2. El kell szigetelni és le kell győzni a Dáist mint katonai erőt és terrorszervezetet, valamint fel kell lépni ideológiai befolyásával szemben

○ Támogatni kell és meg kell erősíteni a Dáís elleni erőket

A Dáís elleni nemzetközi koalíció⁴ katonai válasza a Dáís erői elleni légi csapásokat, valamint az iraki biztonsági erők, a kurd pesmerga fegyveres erők és – amennyiben megvalósítható – a szíriai mérsékelt ellenzék számára nyújtandó, halált okozó és halált nem okozó felszerelések szállítását, képzést és hírszerzési támogatást irányoz elő. A Tanács semmilyen határozatot nem fogadott el arról, hogy az EU uniós szinten ilyen katonai műveletekben részt vegyen. Az Uniót sem ruházták fel azzal a feladattal, hogy összehangolja a fegyverek szállításáról vagy más katonai segítségnyújtásról szóló információkat, vagy erre vonatkozóan koordinációs mechanizmust működtessen, noha ezt elő lehetne irányozni. Ezenfelül az Uniónak biztosítania kell, hogy saját erőfeszítései továbbra is megfelelően rugalmasak legyenek és reagálni tudjanak az éppen folyamatban lévő katonai műveletekre.

○ Meg kell fékezni a külföldi terrorista harcosok, a pénzeszközök és a fegyverek Dáishoz való áramlását

Az átfogó regionális stratégia részét képező, a *külföldi harcosok kérdésével foglalkozó, terrorizmus elleni uniós stratégia* alapján az Unió fokozni fogja az arra irányuló erőfeszítéseket, hogy az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozataival összhangban, valamint az uniós és a nemzetközi emberi jogi normák maradéktalan betartása mellett elszigeteljék a Dáist és megakadályozzák a Dáís műveleteihez szükséges források beáramlását. Ehhez olyan nyitott és fokozott politikai párbeszédre van szükség Törökországgal és a Perzsa-öböl menti államokkal, amelyet egyéb partnerekkel (köztük az Egyesült Államokkal) koordinálnak. A párbeszéd mellett támogatást kell nyújtani a gyakorlati kapacitásépítéshez annak érdekében, hogy a térség országai képesek legyenek hatékonyan kezelni a külföldi harcosok jelentette veszélyt, valamint hogy a határellenőrzések fokozása révén a Dáís elleni szankciókat és egyéb intézkedéseket hatékonyan alkalmazzák. Az ezen intézkedésekhez kapcsolódó egyik cél az, hogy felkutassák az emberiség elleni bűncselekmények és háborús bűncselekmények elkövetésében részt vett személyeket, valamint visszaszorítsák a korrupciót és a

⁴ A nemzetközi koalíciót 2014 szeptemberében hozták létre több mint 60 ország – köztük a térség e szempontból kulcspozícióban lévő országainak – támogatásával. Az Unió támogatja a koalíció erőfeszítéseit, beleértve a nemzetközi joggal összhangban végrehajtott katonai fellépéseket.

csempészetet, amelyből a Dáís haszonra tesz szert, továbbá jogi lépéseket tegyenek az ezekben érintettekkel szemben. Ezen túlmenően fokozni kell a pénzügyi intézményeken és a hagyományos pénzügyi hálózatokon keresztüli finanszírozás ellenőrzését.

Az Unió arra is törekedni fog, hogy megakadályozza az erőszakos szélsőségek megjelenését a térség országaiban, támogassa a radikalizálódás felszámolását célzó programokat és megelőzze a radikalizálódást. Az Uniónak sürgősen kapacitásépítési támogatást kell nyújtania a terrorizmus elleni küzdelem/külföldi harcosok terén, figyelembe véve a partnerországok azon képességét, hogy teljesítsék az emberi jogokra, valamint a polgári és politikai szabadságokra vonatkozóan meghatározott referenciaértékeket. Az uniós támogatásra szoruló kiemelt reformterületek egyike a terrorizmus elleni küzdelemre irányuló jogszabályok reformja a térség országaiban.

A terrorizmus elleni erőfeszítések hitelessége érdekében elengedhetetlen, hogy különbséget tegyünk egyrészt a Dáís és az egyéb terrorszervezetek, másrészt a politikai iszlám nem erőszakos formáit magukévá tevő csoportok között. Az uniós diplomácia egyik célkitűzéseként figyelmeztetni kell annak kockázatára, hogy e csoportok elnyomása radikalizálódáshoz vezethet. Fontos, hogy a partnerországok bűnüldözési intézkedései szükségesek és arányosak legyenek, és ne csökkentsék az emberi jogok védelmének minimumkövetelményeit.

Az uniós szerepvállalás eszközei: az uniós szerepvállalás e téren a tagállamok és az Unió fellépéseiből fog állni, amelyek alapját megvalósíthatóságuk és a változó prioritások értékelése képezi. Ennek ki kell terjednie a térség országainak érintett intézményeivel politikai és szakértői szinten való kapcsolattartásra, az uniós tagállamok hozzájárulásaira, valamint adott esetben a stabilitás és a béke elősegítését szolgáló eszköz, az Európai Szomszédsági Támogatási Eszköz (ENI) és a KKBP keretében nyújtandó finanszírozásra. Az uniós fellépések végrehajtása során meg kell felelni az Európai Unió Alapjogi Chartájának.

Külföldi harcosok

- A fellépéseknek arra kell irányulniuk, hogy megfékezzék a külföldi harcosok Szíriába, illetve Irakba való beáramlását, valamint foglalkozzanak a visszatérőkkel (ezt 2015 elején a *külföldi harcosok kérdésével foglalkozó, terrorizmus elleni uniós stratégiában* meghatározott célkitűzések alapján részletesebben meg kell határozni).
- Támogatni kell Törökországot, Libanont és Jordániát a határbiztonság megerősítésében.
- A 2178. sz. ENSZ BT-határozat végrehajtása érdekében kapacitásépítést kell végrehajtani a térségben, valamint a határigazgatás és -biztonság terén, beleértve a robbanóanyagnyom-felderítést, továbbá a repülőterek infrastruktúrájára és elrendezésére vonatkozó szakértelmet.
- Meg kell erősíteni a nemzetközi rendőrségi és igazságügyi együttműködést annak érdekében, hogy támogassák a külföldi harcosokkal kapcsolatos nyomozásokat és büntetőeljárásokat; nyomon kövessék és rögzítsék a külföldi harcosok mozgását, többek között az utas-nyilvántartási adatállományoknak az Unió fő partnereivel folytatandó cseréjéről szóló uniós jogszabály elfogadása révén, az adatvédelmi jog korlátozása tekintetében az arányosság elvével összhangban; feltárják a bűncselekményekből – többek között az emberkereskedelemből – származó finanszírozás forrásait; felszámolják a tiltott fegyverek, illetve lőszer beszerzési

csatornáit; valamint megakadályozzák, hogy az internetet a büntetőjogba ütközően terroristatoborzásra és a terrorista módszerek terjesztésére használják fel.

- Közös belső és külső biztonsági megközelítést kell kidolgozni és ki kell építeni az ehhez kapcsolódó szakértői hálózatot, hogy kezelni lehessen a Dáís bővülő kommunikációs és propagandamódszereit.
- Együtt kell működni a Nemzetközi Büntetőbírósággal, beleértve a bizonyítékok gyűjtését, a bűnözők azonosítását, valamint a tanúvallomások gyűjtését.

Ellenpropaganda és az erőszakos szélsőségek elleni küzdelem

- Támogatni kell az érintett szereplők által Szíriában, Irakban és a térségben (többek között a külföldi harcosok származási országaiban) folytatott kommunikációs kampányokat, amelyek célja, hogy megfosszák hitelét a Dáís ideológiáját és elítéljék az emberi jogok Dáís általi megsértését, valamint hogy fellépjenek a térségbeli egyéb csoportokhoz kötődő erőszakos szélsőségekkel és gyűlöletre uszítással szemben.
- Támogatni kell az erőszakos szélsőségek elleni projekteket Libanonban, Jordániában és lehetőség szerint a térség más országaiban is, és a projekteknek a lakosság leginkább érintett szegmenseire, különösen a fiatalokra kell irányulniuk.
- Integrált visszailleszkedési program keretében, illetve a terroristacsoportok letartóztatott vagy visszatérő tagjainak a terrorista tevékenységektől való elszakítása révén meg kell előzni a börtönökben való radikalizálódást a térségben és az Unióban.
- Ösztönözni kell a térségbeli kormányokat és az érintett társadalmi szereplőket, hogy foganatosítsanak célzott intézkedéseket a nyilvános helyeken (többek között egyetemeken) folyó radikalizálódás és felbujtás megelőzésére és visszaszorítására.

Terrorizmusfinanszírozás/szankciók

- Támogatni kell az ENSZ-szankciókat, beleértve a Dáís pénzügyeit célzó jegyzékbe vételt és intézkedéseket. Megfelelő végrehajtást és nyomon követést kell biztosítani (nemzetközi konzultációk révén).
- A terrorizmusfinanszírozás és a kapcsolódó korrupció elleni küzdelem érdekében támogatni kell a szomszédos országokban a kapacitásépítést.
- Ösztönözni kell az ENSZ al-Kaida szankcióbizottságának benyújtandó jegyzékbevételi kérelmeket, hogy az fontolja meg további, a Dáíst támogató személyek és szervezetek – például a szíriai és iraki kőolaj-feketepiacon részt vevő közvetítők – jegyzékbe vételét a 2170. sz. ENSZ BT-határozattal összhangban.
- Szükség esetén az Unió – az ENSZ al-Kaida szankciórendszerét kiegészítendő – autonóm szankciórendszert hozhat létre. A szankciórendszernek meg kell felelnie az Európai Unió Alapjogi Chartájának, valamint a Bíróság által a Kadi-ügyben hozott ítéletnek⁵.
- Ösztönözni kell a külföldi harcosok és a terroristatoborzó szervezetek elleni büntetőeljárásra, valamint a bűncselekményekből származó vagyontárgyaik és eszközeik elkobzására irányuló bünyügyi nyomozást és igazságügyi együttműködést.

⁵ Lásd különösen a Kadi II. ügyben (C-584/10 P., C-593/10 P. és C-595/10P. sz. egyesített ügyek) 2013. július 18-án hozott ítéletet.

A terroristacsoportok vonzerejének csökkentése szempontjából az is hatékony eszköznek minősülhet, ha folytatjuk a konfliktus sújtotta, menekült és lakóhelyét elhagyni kényszerült lakosságnak nyújtott támogatást (különösen a megélhetés és az oktatás szempontjából), törekszünk a közösségi reziliencia kiépítésére, ugyanakkor az alapvető szükségleteket is kezeljük.

2.1.3. Meg kell előzni a regionális áttérjedést és meg kell erősíteni a határbiztonságot

Alapvető fontossággal bír annak megelőzése, hogy a Dáís burkoltan vagy nyíltan megjelenjen a szomszédos országokban. Libanon különösen szenvedett a Dáishoz kapcsolódó csoportok által az országban végrehajtott terrortámadásoktól. Jordánia sikeresen vissza tudta tartani az erőszak bármely formáját annak ellenére, hogy a Dáís melletti kisebb helyi szimpátiamegmozdulásokra került sor. Törökországot kritika érte amiatt, hogy nem kezeli eléggé kiemelten a Dáís elleni küzdelmet. Az ország és a Kurd Munkáspárt között zajló békefolyamat igencsak törékeny. Törökországot is érinti a terroristák beszivárgásának veszélye. Ahhoz, hogy meg lehessen előzni a szíriai és iraki válság szomszédos régiókba történő áttérjedését, jelentősen növelni kell a szomszédos országoknak nyújtott segítséget, amelynek révén kezelni tudják a menekültek beáramlását (lásd a 2.1.5. pontot).

Libanon és Jordánia számára segítséget kell nyújtani a biztonság és határigazgatás terén. 2014 decemberében kezdetét vette a Libanonnal a migrációról, a mobilitásról és a biztonságról folytatott párbeszéd, 2014 októberében pedig az Unió mobilitási partnerséget írt alá Jordániával. Ezenfelül a következőket javasolt tervbe venni:

- az Uniónak és a tagállamoknak továbbra is támogatniuk kell Libanont a biztonsági ágazat reformjában, valamint uniós támogatást kell nyújtani a libanoni fegyveres erők részére olyan területeken, mint a polgári-katonai együttműködés, a tengerhajózási biztonság, a határigazgatás, a terrorizmus elleni küzdelem, továbbá a katonai képzés és oktatás,
- adott esetben további támogatást kell nyújtani, amely a következőkre irányul: i. a műveletek tervezésére és irányítására vonatkozó kapacitás erősítése; ii. a libanoni fegyveres erők logisztikai rendszerének erősítése; iii. képzési ciklus létrehozása a libanoni fegyveres erők számára; iv. a libanoni fegyveres erők támogatása a határigazgatás és -biztonság terén; v. a libanoni fegyveres erők határőrsége jövőorientált biztonsági koncepciójának kidolgozása; vi. a libanoni fegyveres erők szerepének javítása a terrorizmus elleni küzdelemben, hangsúlyt helyezve a jogalkotási, stratégiai és intézményi szempontokra; valamint vii. a libanoni fegyveres erők oktatási és képzési rendszerének felülvizsgálata, továbbá
- a térség biztonsági helyzetének felülvizsgálata, valamint a biztonsági és terrorizmusellenes együttműködés fokozása céljából Jordániával párbeszédet kell indítani a biztonságról. Ezzel összefüggésben értékelni kell a jordániai biztonsági erők szükségleteit (beleértve a szárazföldi határigazgatási rendszert), valamint különböző lehetőségeket kell megfontolni azon támogatás kiegészítésére, amelyet Jordánia a NATO védelmikapesség-fejlesztési kezdeményezésének részeként fog kapni.

Törökországot illetően a következőket javasolt tervbe venni:

- továbbra is támogatni kell Törökországot az integrált határigazgatás létrehozására irányuló nemzeti cselekvési terve végrehajtásában, többek között a szárazföldi határai mentén alkalmazott megfigyelési technikák és a határátkelőhelyeken végzett ellenőrzések reformja és korszerűsítése révén, valamint
- a terrorizmus elleni küzdelemről szóló, már folyamatban lévő EU–Törökország párbeszéd hozzájárulhat azon területek azonosításához, amelyeken egyedi uniós támogatást lehet

felajánlani a török hatóságok számára azzal a céllal, hogy megerősítsék a személyek és felszerelések határaikon való áramlásának ellenőrzésére irányuló kapacitásukat, valamint azonosítsák és felkutassák a szoros megfigyelés alatt tartandó személyeket, a fegyvereket, a robbanóanyagokat és egyéb veszélyes anyagokat.

Az uniós szerepvállalás eszközei: a stabilitás és a béke elősegítését szolgáló eszköz, ENI, Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA) és tagállami hozzájárulások.

2.1.4. Életmentő humanitárius segítyt és nemzetközi védelmet kell nyújtani

A szíriai válsággal kapcsolatban az Unió a legnagyobb nemzetközi donor: több mint 3,3 milliárd EUR-t – ebből több mint 2 milliárd EUR összegű humanitárius segítséget – juttatott az érintett lakosság számára Szíriában, Irakban és a szomszédos országokban (mégpedig Jordániában, Libanonban, Törökországban és Egyiptomban). A szükségletek növekedésére való tekintettel az Uniónak és a tagállamainak továbbra is és hosszabb időszakon át humanitárius segítséget és nemzetközi védelmet kell nyújtaniuk az érintett szíriaiak és irakiak számára – ideértve a menekülteket és a belső menekülteket is –, nemcsak Szíriában és Irakban, hanem a szomszédos országokban és az uniós tagállamokban is. Alapvetően fontos továbbá, hogy a reziliencia, a helyreállítás és a konfliktust követő újrabeilleszkedés és fejlődés előmozdításának, továbbá a menekültek potenciális radikalizálódása elleni küzdelemnek az eszközöként hatékonyabb legyen a humanitárius segítségnyújtás, valamint a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek – különösen a gyermekek és a fiatalok – közép- és hosszú távú szükségletei közötti kapcsolat. Figyelembe véve az uniós költségvetés szigorú kereteit, az uniós tagállamokkal együtt közösen további innovatív finanszírozási utakat kell feltárni.

Az uniós szerepvállalás eszközei:

Koordináció:

A humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos uniós konszenzussal és a nemzetközi humanitárius joggal összhangban továbbra is támogatni kell az ENSZ által irányított koordinációs rendszert.

Bejutás:

- Valamennyi lehetséges végrehajtási modellt (többek között a határokon átnyúló és frontvonalakon keresztüli segítségnyújtást) fel kell használni, hogy el lehessen érni a segítségre szoruló összes embert – beleértve a nehezen elérhető területeken élőket is –, akiknek száma 2015 januárjáig elérte Szíriában a 4,8 millió főt, Irakban pedig a 3,6 millió főt.
- Proaktívan együtt kell működni a konfliktusban érintett valamennyi féllel, hogy növeljék a humanitárius teret Szíriában és Irakban, valamint jobban elérjék az összes rászorult.
- Meg kell erősíteni az ENSZ tárgyalási kapacitását a – mindenekelőtt Szíriában és Irakban a Humanitárius Ügyeket Koordináló Hivatalon (OCHA) keresztüli – bejutásra vonatkozóan, valamint hatékonyabb együttműködést kell biztosítani, különösen a határokon átnyúló és frontvonalakon keresztüli műveletek között.
- Fokozni kell a helyi nem kormányzati szervezetek (NGO-k) kapacitásépítését a segítségnyújtás célba juttatása érdekében.

Védelem:

- Biztosítani kell az érintett lakosság védelmét; elő kell mozdítani a nemzetközi, a menekült- és a humanitárius jogot.

- Hangsúlyozni kell az érintett országok hatóságainál, hogy a kormányzati politikáknak meg kell felelniük a nemzetközi humanitárius jognak, hogy megelőzzék a visszaküldést, illetve a senki földjén nem hivatalos, nem védett táborok kialakulását, a belső menekültek és a menekültek számára megfelelő nyilvántartási és dokumentálási mechanizmusok létrehozását kell garantálni, valamint biztosítani kell, hogy a lakóhelyüket elhagyni kényszerült veszélyeztetett személyek és menekültek – különösen a nők és gyermekek – jogi tanácsadást és megfelelő védelmet kapjanak. Ezenfelül támogatni kell az ENSZ menekültügyi főbiztosa és más szereplők arra irányuló erőfeszítéseit, hogy a kormányzati politikák megfeleljenek e normáknak.
- Továbbra is ki kell állni a humanitárius szervezetek munkatársainak biztonsága és védelme, valamint az egészségügyi és oktatási létesítmények sérthetetlensége mellett.

Polgári-katonai kapcsolatok

- Meg kell erősíteni az ENSZ által vezetett polgári-katonai együttműködést és összeköttetést, hogy biztosítsák a nemzetközi humanitárius jognak való megfelelést és a humanitárius elvek tiszteletben tartását, ugyanakkor enyhíteni kell a humanitárius szereplők biztonságára gyakorolt kockázatot és javítani kell a rászorulókat elérését.

Országspecifikus megközelítések

- Ösztönözni kell az ENSZ-t, hogy megkülönböztetésmentes és mindenre kiterjedő országspecifikus megközelítést („Szíria egésze”, „egész Irak”) alkalmazzon.
- Továbbra is támogatni kell az integrált és kiemelten kezelt humanitárius és fejlesztési felhívásokat és közös hiányelemzéseket, valamint a szomszédos országokban a 3RP (Regional Refugee and Resilience Plan – regionális menekültügyi és rezilienciafokozó terv) nemzeti reagálási tervek révén történő végrehajtását.

Gyorsreagálási képesség és monitoring

- Meg kell erősíteni az egész országra kiterjedő és több ágazatot átfogó korai előrejelző rendszert.
- Fokozni kell a készségeket és a gyorsreagálási képességeket azáltal, hogy a növekvő szükségletek megfelelőbb kezelése érdekében több rugalmasságot építenek a partnerekkel meglévő megállapodásokba és eljárásokat határoznak meg a tartalékkészletekre vonatkozóan, valamint figyelembe veszik a meglévő szükséghelyzeti válaszalapokhoz való hozzájárulást.

Nyilvános diplomácia és a támogatás láthatósága

- Fokozni kell az uniós humanitárius segélyről és fejlesztési támogatásról szóló kommunikációt a térségben és az Unióban egyaránt, szükség esetén a felülvizsgált kommunikációs/láthatósági iránymutatás alapján.

Számításba kell venni a lakóhelyüket elhagyni kényszerülők hosszabb távú fejlesztési szükségleteit

- A Szíriában és Irakban, illetve a szomszédos országokban nyújtott uniós fejlesztési támogatást a lakóhelyüket elhagyni kényszerülők szükségleteire kell összpontosítani, különösen a gyermekek oktatására, valamint a felnőttek szakképzésére vagy átképzésére elsősorban a konfliktus utáni helyreállításhoz szükséges szakmákban. A szakképzésnek magában kell foglalnia a nők képzését is, hogy javítsák a konfliktust követő újjáépítésben játszott gazdasági és társadalmi szerepüket.

Áttelepítés és menedék

- Továbbra is támogatni kell a befogadó államoknak a menekültáradat kezelésére irányuló hosszú távú képességét, különösen a regionális fejlesztési és védelmi programokon keresztül Jordániában, Libanonban és Irakban, valamint segíteni kell Törökországnak, hogy biztosítani tudja a humanitárius segítséget a szíriai menekültek számára, és támogatni kell egy korszerű és stabil menedérendszer létrehozásában és működtetésében.
- A szíriai (és adott esetben iraki) menekültek számára továbbra is áttelepedési lehetőségeket kell kínálni az Unióban. Az ENSZ menekültügyi főbiztosa felhívást intézett a nemzetközi közösséghez legalább 130 000 szíriai – különösen a leginkább kiszolgáltatottak – áttelepítése/humanitárius célú befogadása érdekében, amelyre az uniós tagállamok mintegy 36 000 helyet ajánlottak fel. Ez az áttelepítésre irányuló uniós erőfeszítések történetében az eddigi legnagyobb felajánlás volt. A Bizottság a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap keretében támogatja az áttelepítésre irányuló erőfeszítéseket.

2.1.5 Meg kell erősíteni a helyi rezilienciakapacitásokat Szíriában, Irakban és az érintett szomszédos országokban

Annak megelőzése érdekében, hogy a Dáís tovább toborozzon és a jövőben erőszak alakuljon ki a lakóhelyüket elhagyni kényszerülők és a befogadó közösségek között, illetve e csoportokon belül, alapvető fontosságú, hogy e csoportok segítséget kapjanak és jobb kilátásaik legyenek a jövőre vonatkozóan. A konfliktust követő újrabeilleszkedés és fejlődés előmozdításának, továbbá a menekültek, illetve a befogadó közösségek körében potenciálisan megjelenő szélsőségek elleni küzdelemnek az eszközöként a humanitárius erőfeszítéseket össze kell kapcsolni a lakóhelyüket elhagyni kényszerülők közép- és hosszú távú szükségleteivel. A Dáís által elfoglalt szíriai és iraki területeken felszabadításuk után haladéktalanul helyre kell állítani a jogállamiságot, az alapvető szolgáltatások nyújtását és a gazdasági tevékenységeket, hogy a Dáís vonzereje többé ne érvényesülhessen, valamint hogy megteremtse a belső menekültek és a menekültek biztonságban és méltóságban való önkéntes visszatérésének minimális feltételeit.

E fellépéseknek arra kell irányulniuk, hogy támogassák az egyéneket, a közösségeket és az intézményeket alkalmazkodóképességét a válság hatásainak kezelésében.

Ezzel párhuzamosan magas szintű politikai párbeszédet kell folytatni a szíriai menekülteket befogadó országokkal mind együttesen, mind kétoldalúan, hogy a menekülteknek védelmet és perspektívákat (mégpedig az oktatásba, a munkaerőpiacra való bejutást stb.) lehessen nyújtani.

Az uniós szerepvállalás eszközei:

Támogatást kell nyújtani rezilienciafokozási és helyreállítási célokra a helyi közösségeknek és a szociális szereplőknek Szíriában, Irakban és a szomszédos országokban a „Madad alap”, a stabilitás és a béke elősegítését szolgáló eszköz és közvetlen tagállami hozzájárulások és különösen a következők révén:

- a helyszínen meglévő közös humanitárius támogatási/fejlesztési keretekre kell támaszkodni és közös programozást kell kialakítani Szíriában, Irakban, Jordániában, Libanonban és Törökországban,
- a „Madad alaptól” stabilizációs és rezilienciafokozási támogatást kell nyújtani a menekültek és a befogadó közösségek számára Irakban, Libanonban, Jordániában, Törökországban és Egyiptomban. Ezt a meglévő finanszírozási mechanizmusokkal,

valamint a jelenlegi nemzeti kormányzati tervezéssel és az ENSZ 3RP-s megközelítésével összhangban, átfogó módon kell megvalósítani,

- támogatni kell a térség kormányait abban, hogy szakpolitikáikat úgy alakítsák, hogy elősegíthessék a menekültek és a befogadó közösségek gazdasági stabilitásának és alkalmazkodóképességének erősítését, a fiatalok előtt új lehetőségeket nyithassanak meg, és tiszteletben tarthassák a nemek közötti egyenlőséget, valamint
- végre kell hajtani a kobáni válságot követően bejelentett, Törökországnak nyújtandó további támogatásra vonatkozó programot, amelynek célja a török hatóságok azon erőfeszítéseinek támogatása, hogy hosszú távon befogadják és segítsék a Törökországban menedéket kereső szíriaiakat.

Általánosságban tervbe kell venni az érintett európai diaszpóra-szervezetekkel való együttműködést, hogy fokozódjon az Unió általi bevonás és fellépéseinek hatékonysága.

2.2. ORSZÁGSPECIFIKUS CÉLKITŰZÉSEK – SZÍRIA

2.2.1. Törekedni kell a politikai átmenetre

Az Unió „*A szíriai válság átfogó uniós megközelítése felé*” című közleményében meghatározott célkitűzésekkel és fellépésekkel összhangban tovább vizsgálja annak valamennyi módját és eszközét, hogy regionális és nemzetközi partnerekkel együttműködésben újrakezdjék a politikai folyamatot annak érdekében, hogy megvalósulhasson a – szíriai vezetéssel végbemenő – átmenet. Az Unió feladatai különösen a következők:

- maradéktalanul támogatnia kell Staffan de Mistura ENSZ-különmegbízottat arra irányuló erőfeszítéseiben, hogy a stratégiai fellépés következtében enyhüljön az erőszak, és így elindulhasson egy szélesebb körű, tartós politikai folyamat; konkrétan támogatnia kell az ENSZ-különmegbízott javaslatainak kidolgozását, különös tekintettel arra a javaslatra, miszerint kiindulásképpen – a nemzetközi humanitárius joggal összhangban – fel kell számolni a helyi összetűzéseket; e megközelítésen belül a következetes humanitárius és rezilienciafokozó fellépést továbbra is el kell választani a politikai és biztonsági tárgyalásoktól,
- támogatni kell a közvetítésre és párbeszédre irányuló helyi és nemzetközi erőfeszítéseket, beleértve a helyi szintű megállapodások előmozdítására irányuló és egyéb helyi békeépítési kezdeményezéseket, amelyek a nők részvételének kellő figyelembevételével mellett kiterjedhetnek a frontvonalakon keresztül együttműködésre,
- a vonatkozó ENSZ BT-határozatokkal és a 2012. június 30-i genfi közleménnyel összhangban nemzetközi konszenzusra kell törekedni az ENSZ BT szintjén, továbbá regionális konszenzusra és regionális támogatásra kell törekedni, hogy a szíriai vezetéssel végbemenő politikai folyamat eredményeképpen megvalósuljon az átmenet. A regionális konszenzus tekintetében a közös érdekek kiterjednek azon elkötelezettségünkre, hogy megvédjük Szíria egységét, területi integritását és szuverenitását, valamint küzdjünk a terrorizmus ellen, továbbá
- ösztönözni kell egy olyan csoport létrehozását, amely támogatja az ENSZ-főtitkár, illetve a szíriai különmegbízott arra irányuló erőfeszítéseit, hogy széles körű, e szellemben megteremtett konszenzust alakítsanak ki a nemzeti politikai folyamat érdekében.

Az uniós szerepvállalás eszközei: politikai és diplomáciai kapcsolatokat kell fenntartani a térség országaival és a nemzetközi partnerekkel azzal a célkitűzéssel, hogy mérsékeljék egyrészt a regionális feszültségeket, másrészt megakadályozzák az Aszad-rezsim és a

fegyveres ellenzék közötti háború fokozódását, ugyanakkor a genfi közlemény alapján széles körű szíriai átmenetet ösztönözzenek. Fokozni kell az Aszad-rezsimre gyakorolt nyomást, mégpedig további célzott szankciókat és egyéb olyan megfelelő korlátozó intézkedéseket kell alkalmazni, amelyeknek a civil lakosságra gyakorolt hatása korlátozott. Határozottan végre kell hajtani a Szíriával szembeni uniós kőolajszankciókat, valamint harmadik országokat is erre kell ösztönözni. Fokozni kell a partnerekkel folytatott párbeszédet, különösen a térségben.

Meg kell erősíteni a szíriai uniós küldöttség politikai személyzetét (amelyet viszont továbbra is a bejrúti uniós küldöttségen helyeznek el). Mindaddig, amíg nem teljesülnek a damaszkuszi uniós küldöttség újraindításának feltételei, tovább folytatódnak a Szíriában tett rendszeres látogatások.

2.2.2. Meg kell erősíteni a mérsékelt ellenzékét és a civil társadalmi szereplőket

- Továbbra is támogatni kell a mérsékelt ellenzékét, beleértve a Szíriai Forradalmi és Ellenzéki Erők Nemzeti Koalícióját (Szíriai Nemzeti Koalíció), ugyanakkor – előmozdítandó a mérsékelt ellenzék (a vallási és etnikai kisebbségekre kiterjedően is) inkluzív jellegét, hatékonyságát és az esélyegyenlőséget – nem szabad kizárni egyéb konstruktív belső civil társadalmi vagy politikai erőket sem. Nem lesz tartós béke Szíriában, ha nem orvosolják egyenlő módon valamennyi etnikai és vallási csoport sérelmeit, és nem őrzik meg az ország etnikai és vallási sokszínűségét.
- Továbbra is igénybe kell venni és adott esetben támogatni kell az informális („Track II–III.”) közvetítési kezdeményezéseket, amelyek végső soron segíthetnek egy olyan átmeneti modell kialakításában, amely a hiteles ellenzékiek új átmeneti kormányba való bevonásán, valamint helyi és országos szintű stabilizációs folyamaton alapul. Külön figyelmet fognak szentelni a nők e kezdeményezésekben való részvételének.
- Továbbra is támogatni kell a szíriai civil társadalmi szervezetek kapacitásépítését.

Az uniós szerepvállalás eszközei: a stabilitás és a béke elősegítését szolgáló eszköz és az ENI keretében továbbra is támogatni kell a békeépítésre és a közvetítésre irányuló erőfeszítéseket, előtérbe helyezve a belső civil társadalmi szereplők kapacitásépítését és a rezilienciafokozó tevékenységeket.

2.2.3. Biztosítani kell az alapvető szolgáltatásokat és hozzá kell járulni a közigazgatás újjáépítéséhez az erőszak által kevésbé sújtott területeken

- Fokozni kell Szíriában a határokon átnyúló és frontvonalakon keresztül nem humanitárius segítségnyújtást.
- Támogatni kell a mérsékelt ellenzékét és a civil társadalmi szervezeteket a közigazgatás és a közszolgáltatások (beleértve a polgári védelmet, az egészségügyet és az oktatást), valamint az általános gazdasági tevékenység helyreállításában az erőszak által kevésbé sújtott területeken, a Dáís által korábban elfoglalt területeken és a főként szíriai kurdok lakta régiókban Szíria északi részén.
- A befogadókészség, a jó kormányzás és a közösségi konzultáció elve alapján támogatni kell az alapvető szolgáltatások nyújtását a kulcsfontosságú területeken, valamint támogatni kell a rezilienciafokozó tevékenységeket, beleértve a természeti erőforrások fenntartható kezelését és védelmét.

Az uniós szerepvállalás eszközei:

A „Madad alap”, a stabilitás és a béke elősegítését szolgáló eszköz, illetve az ENI révén növelni kell az olyan rezilienciafokozási és helyreállítási támogatásokat, mint a helyi

közösségeket és szociális szereplőket támogató, célzott uniós vagy tagállami finanszírozású tevékenységek (többek között a Gaziantepből irányított, több tagállam részvételével zajló műveletek).

Rövid távon a stabilitás és a béke elősegítését szolgáló eszköz és az ENI keretében finanszírozott uniós civil társadalmi projektek hozzá fognak járulni a szíriai civil társadalmi szervezetek kapacitásépítéséhez, az alapvető szolgáltatások nyújtásához, a jogállamisággal kapcsolatos intézkedésekhez, valamint helyi szinten az inkluzív, részvételen alapuló politikai környezet kialakításához. Annak érdekében, hogy biztosítsák valamennyi etnikai és vallási közösség biztonságát, az inkluzív átmenetet, kielégítsék a különleges szükségleteket, valamint támogassák a kisebbségek társadalomba történő visszailleszkedését, meg lehet vizsgálni kisebbségeket célzó programok lehetőségét is.

2.2.4. Elő kell mozdítani az emberi jogokat/a nemzetközi humanitárius jogot, és biztosítani kell a felelősségre vonást

- Folytatni kell a háborús bűncselekmények és az emberiség elleni bűncselekmények kivizsgálását és dokumentálását, különösen azért, hogy egy esetleges jövőbeli büntetőjogi felelősségre vonás esetén bizonyítékok álljanak rendelkezésre.
- Együtt kell működni a partnerekkel az ENSZ tényfeltáró bizottságának és egyéb felelősségre vonási kezdeményezéseknek a támogatása érdekében, hogy felkészüljenek a felelősségre vonási folyamatra és megkérdőjelezzék a büntetlenség kultúráját.
- Továbbra is támogatni kell a Vegyifegyver-tilalmi Szervezet (OPCW) tevékenységeit, különösen az ellenőrző látogatásokat, valamint a szíriai vegyi fegyverek és gyártólétesítmények megsemmisítését.
- Továbbra is keresni kell annak módját, hogy a szíriai helyzetet a Nemzetközi Büntetőbíróság elé lehessen tární és támogatni lehessen a kiegészítő felelősségre vonási kezdeményezéseket, többek között nemzeti szinten.

Az uniós szerepvállalás eszközei: diplomáciai kapcsolatok az ENSZ BT szintjén is, valamint gyakorlati támogatás a stabilitás és a béke elősegítését szolgáló eszköz és a demokrácia és az emberi jogok európai eszköze révén, valamint igazságügyi együttműködés.

2.2.5. Fel kell készülni a válság utáni helyzetre

- Folytatni kell a Szíria hosszú távú helyreállítására és újjáépítésére irányuló tervezést, és elő kell készíteni a menekültek és a belső menekültek visszatérését és újrabeilleszkedését, mégpedig Szíriában végzett rendszeres kár- és szükségletfelmérések révén.
- Folytatni kell a szíriai állampolgárok és a szíriai civil társadalom – többek között a nemek közötti egyenlőség előmozdítására és a nők szerepének növelésére törekvő szervezetek – kapacitásainak fejlesztését, hogy a szíriaiak tevékenyen részt tudjanak venni Szíria újjáépítésében.
- További lehetőségeket kell feltárni a szíriai diákok és kutatók számára európai ösztöndíjak, valamint régiós szakképzési lehetőségek révén.
- Továbbra is keresni kell azokat a lehetőségeket, amelyek fejlesztik a szíriaiak kapacitásait és képességeit, hogy ők maguk irányíthassák az átmenetet (például olyan területeken, mint a médiaszabályozás, a decentralizáció, az önkormányzatok, alkotmányszövegezés stb.), kellő figyelmet szentelve a nők szükségleteinek és szerepének.

- A biztonsági ágazat reformjának részeként folytatni kell a lefegyverzési, leszerelési és újraelleszkedési folyamat gondos megtervezését.
- Továbbra is rendszeresen értékelni kell, hogy a jelenlegi feltételek lehetővé teszik-e olyan átmeneti jogi intézkedések előkészítését és végrehajtását, amelyek célja, hogy előmozdítsák a megbékélést, fokozzák a bizalmat és megerősítsék a jogállamiságot.
- Gondosan elő kell készíteni a terepet az alkotmányos és választási reformra, beleértve a politikai pártokra vonatkozó törvényeket.
- Meg kell vizsgálni, hogy milyen eszközökkel lehet megvédeni a még meglévő kulturális örökséget és előmozdítani a kulturális sokszínűséget, különösen felvilágosító és szemléletformáló kampányok révén.
- Fenn kell tartani az Unió vezető szerepét a donorok közötti együttműködésben annak érdekében, hogy fokozni lehessen a Szíria újjáépítéséhez nyújtandó nemzetközi segítség koherenciáját, összehangolását és előrejelezhetőségét.
- Maradéktalanul ki kell aknázni az Erasmus+ programban rejlő lehetőségeket. E program keretében finanszírozzák a szíriai diákok mobilitási ösztöndíjait, valamint a szíriai felsőoktatási intézmények bevonásával azok korszerűsítését célzó együttműködési projekteket. További lehetőségeket kell feltárni a szomszédos országok és egyetemek támogatására, amelyek felsőoktatási szolgáltatásokat nyújtanak szíriai diákok számára.

Az Unió ezen erőfeszítéseket annak szem előtt tartásával hajtja majd végre, hogy meg kell akadályozni a szíriai állami intézmények összeomlását.

Az uniós szerepvállalás eszközei: ENI, „Madad alap”, a stabilitás és a béke elősegítését szolgáló eszköz („Tahdir program: a szíriai átmenet előkészítése”), háromoldalú megállapodások az ENSZ, a Világbank és az Unió között a szükségletek konfliktust követő felméréséről, Erasmus+.

2.3. ORSZÁGSPECIFIKUS CÉLKITŰZÉSEK – IRAK

2.3.1. Támogatni kell az iraki kormányt abban, hogy gyakorlattá tegye az inkluzív politikát

Az Unió fő célkitűzése Irakban egy inkluzív iraki kormány támogatása azon erőfeszítéseiben, hogy orvosolja az iraki állampolgárok jogos sérelmeit és az iraki alkotmány rendelkezései alapján előmozdítsa az államépítés és nemzeti megbékélés hosszú távú folyamatát. Ehhez jó alapot nyújt a 2014–2018 közötti időszakra szóló kormányprogram és a 2014–2017 közötti időszakra vonatkozó iraki nemzeti fejlesztési terv, valamint az EU–Irak partnerségi és együttműködési megállapodás, amelynek egyes részeit ideiglenes alapon már alkalmazzák és amely keretet biztosít a különféle kérdésekről folyó együttműködéshez. Amellett, hogy orvosolni kell a szunniták sérelmeit, átfogóan és az ország egészére kiterjedően kezelni kell a szektarianizmus és a radikalizálódás legtöbb iraki közösségen belül tapasztalható előretörését is. Az Unió törekedni fog arra, hogy a lehető legszorosabban együttműködjön az Egyesült Nemzetek iraki segítségnyújtási missziójával (UNAMI) és az ENSZ Irakban működő szerveivel.

o Be kell vonni a mérsékelt marginalizált szunnita csoportokat

Támogatni kell az iraki kormányt az iraki társadalom valamennyi részével, különösen a mérsékelt vallási és politikai csoportokkal való együttműködésben annak érdekében, hogy érdekeltté tegyük őket Irak jövőjében. Külön figyelmet kell azonban szentelni a szunnita közösségnek, hogy a szunnita lakosság megvonja támogatását a Dáistól. Ezzel párhuzamosan fel kell kérni e csoportokat, hogy kezdjenek fegyveres ellenállást a Dáissal

szemben. A szunnita közösséggel való együttműködésnek olyan intézkedéseket kell magában foglalnia, amelyek célja, hogy orvosolják a sérelmeket és előmozdítsák a megbékélést, biztosítsák a lakosság (különösen a Dáís elleni küzdelemben részt vevő csoportok) biztonságát, valamint garanciákat nyújtsanak a szakpolitikai döntéshozatalról folytatandó jövőbeli konzultációkra vonatkozóan. Ugyanakkor a megbélyegzéssel és a szunnita közösség elleni negatív reakcióval szembeni fellépés érdekében támogatni kell a mérsékelt síita közösségeket és civil társadalmi csoportokat.

- **Be kell vonni Irak kurdisztáni régióját**

Kiemelt fontossággal bír, hogy a szövetségi kormány és a kurdisztáni regionális kormány megoldják a fennálló nézeteltéréseket, többek között véglegesen és tartósan rendezzék az olajbevételek megosztására és a vitatott területekre irányuló problémákat. Ezek jelentősen javítanák az iraki politikai helyzetet is. Az Uniónak ösztönöznie kell a szövetségi kormányt és a kurdisztáni regionális kormányt, hogy a viták alkotmányos rendelkezések alapján történő rendezése érdekében állapodjanak meg egy határidőket is megjelölő egyértelmű ütemtervben.

- **Meg kell szilárdítani a demokratikusan irányított állami intézményeket, és támogatni kell a politikai és jogalkotási reformot**

Az Uniónak és tagállamainak támogatniuk kell az iraki kormány arra irányuló erőfeszítéseit, hogy a civil kormányzati szervek képességeinek növelése érdekében mélyreható közigazgatási reformprogramot indítson a közigazgatás és pénzügyi irányítás korszerű elvei alapján. A reform során olyan alapvető elveket kell figyelembe venni, mint a politikai és közigazgatási pozíciók szétválasztása, a független közzolgálat létrehozása, valamint a képesítésen és kompetencián alapuló, a vallási hovatartozástól független esélyegyenlőségi politika.

Meg kell fontolni a kormányzat, a civil társadalom és egyéb felek által előterjesztett, az iraki alkotmány keretein belül végrehajtandó politikai és jogalkotási reformra irányuló kezdeményezések támogatását, feltéve, hogy a kezdeményezések előmozdítják a nemzeti megbékélést és fejlődést.

- **Át kell alakítani a biztonsági ágazatot**

A biztonsági ágazat reformja a katonai erők támogatásától kezdve a jogi keret reformjáig sokféle tevékenységre vonatkozik. Az e területen a jövőben megvalósuló uniós fellépés során a komplementaritás érdekében figyelembe kell venni a nemzetközi koalíciónak a Dáís elleni küzdelmet célzó tevékenységeit, valamint az uniós tagállamok kétoldalú erőfeszítéseit. Az uniós tagállamok jelenleg részt vesznek az iraki biztonsági erők átalakításában és képzésében. Az iraki biztonsági erők gyengeségének egyik következménye az irreguláris milícia újbóli megjelenése volt, amely ugyan támogatja az iraki biztonsági erők erőfeszítéseit, de számos atrocitásért és az emberi jogok megsértéséért is felelős. A nemzeti megbékélés szempontjából alapvető fontosságú, hogy fokozatosan leszereljék a síita milíciákat és egyéb fegyveres csoportokat, és helyükbe kompetens közösségközi (a vallási közösségeket egyesítő) iraki biztonsági erők lépjenek. Az iraki kormány köteles gondoskodni arról, hogy az iraki alkotmánnyal összhangban az övé legyen az egyetlen fegyveres erő és hogy betiltson minden, a kormányzati kereteken kívül álló fegyveres csoportosulást. Ezzel párhuzamosan meg kell erősíteni a polgári rendőri erők jelenlétét és kompetenciáját.

- **Reformokat kell végrehajtani az igazságügy terén és általánosságban érvényesíteni kell az emberi jogok tiszteletben tartását**

Az iraki válság fő oka a jogállamiság kudarca. Az Uniónak és tagállamainak fontolóra kell venniük az iraki kormány támogatásának fokozását, hogy a kormány intézkedéseket vezessen be az iraki közélet minden területén a jogállamiság megerősítésére és az emberi jogok védelmére. Az intézkedéseknek ki kell terjedniük a hatályban lévő ellentmondásos jogszabályok és azok végrehajtásának reformjára, amelyek a radikalizálódás és az iraki kormánnyal való szembenállás okai voltak. Határozott erőfeszítést kell tenni az intézmények, különösen az igazságszolgáltatás függetlenségének megerősítésére. A polgári és katonai biztonsági erők képzési programjába be kell illeszteni és általánosan érvényesíteni kell az emberi jogokkal kapcsolatos képzést, valamint javítani kell a biztonsági erők és a jogi intézmények, illetve a rendőrségi felügyeleti szervek közötti együttműködést. Meg kell erősíteni az emberi jogi bizottság jogállását és fokozni kell kapacitását. A büntetés-végrehajtáson belül fokozni kell az emberi jogok tiszteletben tartását, amelynek segítségével visszaszorítható a radikalizálódás. Meg kell erősíteni a terrrorszervezetek elleni fellépést célzó igazságszolgáltatási kapacitásokat. Az Uniónak ösztönöznie kell Irakot a Római Statútumhoz való csatlakozásra azzal a céllal, hogy a jövőben lehetővé váljanak a nemzetközi büntetőeljárások. Mindezen erőfeszítések szempontjából lényeges, hogy levonjuk az EUJUSTLEX misszió keretében végrehajtott igazságügyireform-erőfeszítésekhez nyújtott korábbi uniós támogatás tanulságait. Hosszabb távon arra kell ösztönözni Irakot, hogy dolgozzon ki tervet a halálbüntetés fokozatos megszüntetésére, tekintve, hogy az nem hatékony, ellenben potenciálisan szerepet játszik a radikalizálódásban.

○ **Meg kell erősíteni a regionális és helyi közigazgatást**

Az iraki alkotmány előírja a szélesebb regionális és helyi autonómia lehetőségét. Maga az iraki kormány jelezte programjában, hogy lehetségesnek tartja a decentralizációt. A helyi sérelmeket orvosolni lehetne azzal, hogy a tartományi és helyi ügyek igazgatásában szélesebb körű politikai és pénzügyi autonómiát nyújtanak, ezen belül a helyi biztonsági erők ellenőrzését helyi szinten látnák el, továbbá nagyobb mértékű bevonást biztosítanak a döntéshozatali folyamatokba. Ehhez azonban egy rendszert kell kiépíteni, hogy például regionális infrastrukturális és egyéb együttműködési projektek révén támogassák az erőforrások méltányos elosztását a települések között, valamint a közösségek közötti bizalomépítő intézkedéseket a szervek között.

Az uniós szerepvállalás eszközei:

Intézményi kérdések

- Politikai és tisztviselői szintű kapcsolattartást kell folytatni, mégpedig a partnerségi és együttműködési megállapodás keretében. Ebben a tekintetben az Unió szilárd elkötelezettségét mutatná, ha az uniós tagállamok mielőbb megerősítenék a partnerségi és együttműködési megállapodást.
- Mivel a kurdisztáni régió kulcsfontosságú szerepet játszik a Dáís elleni küzdelemben, valamint az iraki politikai válság megoldásában, az Unió törekedni fog arra, hogy az iraki alkotmányos berendezkedés maradéktalan tiszteletben tartása mellett fokozza jelenlétét Erbilben. A központi kormányzat jóváhagyásától és a költségvetési korlátoktól függetlenül iroda fog nyílni Erbilben, amely az Irakban működő uniós küldöttséghez fog tartozni. Az Unió törekedni fog a Bagdad és Erbil közötti információáramlás megkönnyítésére. Adott esetben továbbá elő fogja mozdítani a kurdisztáni regionális kormány bevonását az EU–Irak partnerségi és együttműködési megállapodás végrehajtásába.
- Meg kell vizsgálni, hogy miként lehetne támogatni az iraki diplomáciát abban, hogy a 2003 és 2010 közötti nemzetközi rehabilitációs erőfeszítései keretében szerzett

tapasztalatokra és know-how-ra építve kapcsolatokat építsen ki a térség országaival és a térségen túlmenően is.

- Meg kell erősíteni az Irakban működő uniós küldöttségeket, többek között tagállami biztonsági szakértőkkel.

Technikai segítségnyújtás

- Az iraki állami intézmények képzése és tanácsokkal való ellátása érdekében az Unió az EU–Irak partnerségi és együttműködési megállapodás rendelkezéseire és különösen a III. címben meghatározott, ideiglenesen alkalmazandó együttműködési rendelkezésekre építve mozgósítani tudja a tagállamokban rendelkezésre álló szakértelmet olyan területeken, mint például a közigazgatás reformja, a biztonsági ágazat reformja, az emberi jogokat tiszteletben tartó terrorizmusellenes intézkedések, a határbiztonság/integrált határigazgatás.
- A biztonsági ágazatban az uniós támogatás révén elő lehet segíteni a Dáís megfékezését célzó iraki kapacitások növelését. Az uniós eszközök alkalmazását ennek megfelelően tovább fogjuk vizsgálni. Az erőfeszítések párhuzamosságának elkerülése érdekében azonban fontos emlékeztetni a tagállamok meglévő szerepvállalására, amely abban áll, hogy a Dáís elleni küzdelem érdekében katonai támogatást nyújtanak Irak számára a nemzetközi koalíción és annak munkacsoportjain, valamint a NATO-n keresztül is, amely a védelmi képesség-fejlesztési kezdeményezés keretében az iraki biztonsági erőknél nyújtandó támogatást mérlegeli. Annak érdekében, hogy elősegítsék a belső menekültek visszatérését a Dáistól visszaszerzett területekre, technikai segítséget lehetne rendelkezésre bocsátani aknamentesítő műveletekre, valamint a Dáís által telepített robbanóeszközök semlegesítésére.
- Az Unió a nemzetközi koalíció és munkacsoportjai erőfeszítéseivel összhangban támogatást fog nyújtani a terrorizmusellenes küzdelemmel kapcsolatos kapacitásépítéshez (polgári aspektusok), hogy az iraki kormányt az emberi jogok tiszteletben tartásán alapuló és a megelőzésre összpontosító, új átfogó terrorizmusellenes megközelítés elfogadására ösztönözze. Támogatás nyújtható a következő területeken: kapacitásépítés; információgyűjtés, -elemzés, -megosztás és -védelem; valamint a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem.
- Az intézményi és jogalkotási reformok előmozdítását, valamint az emberi jogok általános érvényesítését célzó uniós erőfeszítések alapját képezhetik a Fejlesztési Együttműködési Eszköz keretében finanszírozott, a jogállamiság támogatására létrehozott folyamatban lévő uniós projekt, a Fejlesztési Együttműködési Eszköz 2014–2017 közötti időszakra vonatkozó többéves indikatív programozása keretében folytatandó jövőbeli támogatási intézkedések, valamint az EUJUSTLEX misszióból levont tanulságok.
- Az iraki kormány kérésére és feltéve, hogy a tagállamok finanszírozni tudják a műveleteket, az Unió számos EU-n belüli modellre és szakértőre támaszkodhat mind nemzeti, mind uniós szinten (Régiók Bizottsága) annak érdekében, hogy az iraki kormánynak tanácsot adjanak a közigazgatás decentralizációjának legmegfelelőbb végrehajtására.
- Fontos lesz az iraki képviselőtanács bevonása. Ennek kapcsán ösztönözni kell az Európai Parlamentet és a nemzeti parlamenteket a kiemelkedő szerepvállalásra.
- Az Unió vészhelyzeti terveket fog kidolgozni, hogy gyors segítséget tudjon nyújtani az iraki kormány arra irányuló erőfeszítéseire, hogy helyreállítsa a Dáís ellenőrzése alól felszabadított területeket és ott bővítsen az alapvető szolgáltatásokat annak érdekében, hogy

a minimális védelem garantálása mellett előmozdítsa a belső menekültek minél előbbi önkéntes, biztonságos és méltóságteljes visszatérését otthonaikba.

2.3.2. Támogatni kell az alapvető szolgáltatásokat, a gazdasági fejlődést és a korrupció elleni küzdelmet

Irakban csak akkor lehet fenntartani a stabilitást, ha az ország hatalmas gazdagságát valamennyi állampolgár javára használják fel. Az általánosságban rossz államháztartási gazdálkodás és a mindent átható korrupció eredményeképpen a költségvetés végrehajtása nem hatékony és a szolgáltatásnyújtás alacsony színvonalú, valamint néhány területen károsodik a környezet és csökkennek a természeti erőforrások. A biztonsági válság következtében a gazdaság hanyatlik, valamint az olajár esését követően csökkennek az állami bevételek és a devizatartalékok. A költségvetési fenntarthatóság biztosítása érdekében, amely lényeges a szociális szükségletek és a biztonság emelkedő költségeinek fedezéséhez, prudens gazdaság- és költségvetési politikai reformokra lesz szükség.

Ami az üzleti környezetet illeti, Irak teljesítménye több mint egy évtizedig jelentősen elmaradt a régiós átlagtól, és a hitelhez jutás a magánszektor fejlődésének egyik legsúlyosabb akadályát jelentette. Ezért arra van szükség, hogy határozottan fellépjenek a korrupcióval szemben és javítsák Irak adminisztratív kapacitását. Emellett sürgősen fejleszteni kell az alapvető szociális szolgáltatásokat (oktatás, egészségügy) és az infrastruktúrát (villamos energia, közlekedés). A gazdasági fejlődés fenntarthatósága érdekében meg kell erősíteni a magánszektor és beruházásösztönző környezet létrehozását kell előmozdítani.

Irak számára nagy kihívást fog jelenteni, hogy összekapcsolja a fenntartható fejlődést és a humanitárius segílyt, ugyanakkor mobilizálja a belső menekültek számára nyújtandó alapvető szolgáltatásokhoz szükséges erőforrásokat, valamint megkönnyítse a belső menekültek visszatérését és újrabeilleszkedését. Ez olyan alapvető szolgáltatások nyújtását jelenti, mint a víz, az energia, a lakhatás, az iskolai oktatás és a felsőoktatás (az Irak számára újonnan elérhető Erasmus+ kapacitásépítési fellépés), a biztonság, valamint a finanszírozáshoz jutás (például a kkv-k finanszírozása és a mikrofinanszírozás). Ezzel párhuzamosan kellően figyelembe kell venni a nők társadalmi szerepvállalásának növelését és a természeti erőforrások védelmét.

Az uniós szerepvállalás eszközei:

Az EU–Irak partnerségi és együttműködési megállapodás keretében folytatott együttműködés kulcsfontosságú céljai a makrogazdasági stabilitás, az államadósság fenntarthatósága és az állami kiadások eredményessége. E célból a mindenekelőtt a kereskedelemmel és gazdasági kérdésekkel, valamint az energiaüggyel és közlekedéssel foglalkozó albizottságban folytatott együttműködés társulhat a gazdasági és üzleti környezeti reformokhoz. A felek megvizsgálhatják a következőket: a) makrogazdasági fejlemények; b) általános gazdaság- és költségvetési politika (a természeti erőforrásokból származó bevétel kezelése, az állami tulajdonú vállalatoknak nyújtott szubvenciók és támogatások csökkentése, a villamosenergia-elosztásba való beruházások, a megújulóenergia-fejlesztési és energiahatékonysági intézkedések előmozdítása, a kőolajexport növelése és a jövőbeli gázexport megkönnyítése – EU–Irak energiaközpont, valamint az Unió és az iraki kormány kapcsolódó támogató intézkedései várhatóan hozzájárulnak ehhez); c) a pénzügyi szektor fejlesztése (a pénzügyi piac elmélyítése, a magánhitelhez való hozzájutás megkönnyítése és a pénzügyi kirekesztés felszámolásának fokozása); valamint d) a mezőgazdasági termelés javítása érdekében információ és technikai szakértelem nyújtása. Emellett a tervek szerint együttműködés jön majd létre annak érdekében, hogy csökkentsék az energiaágazat környezetre és éghajlatváltozásra gyakorolt hosszabb távú hatását.

A technikai segítségnyújtást a Fejlesztési Együttműködési Eszközön és az államháztartási gazdálkodás javítását célzó egyéb eszközökön (a Valutaalap, a Világbank és az Unió együttes szerepvállalásának keretében), valamint a gazdasági reformokra vonatkozó tanácsadason keresztül lehet biztosítani.

A „Madad alap”, valamint a stabilitás és a béke elősegítését szolgáló eszköz kezdőtőkét nyújthat a fejlesztés és a humanitárius segítségnyújtás összekapcsolására irányuló erőfeszítéshez. A stabilitás és a fenntartható gazdasági növekedés alapjainak megteremtése érdekében a kapcsolatokat a meglévő támogatásra kell építeni és a lehető legnagyobb mértékben bővíteni kell, hogy támogassák a lakhelyüket hosszabb időre elhagyókat és felkészüljenek a belső menekültek visszatérésére otthonaikba.

A keretmegállapodás létrejöttét követően az Európai Beruházási Bank (EBB) mérlegelheti, hogy műveleteket indítson Irakban, a fő hangsúlyt a gazdasági és szociális infrastruktúra fejlesztésének támogatására helyezve. Az EBB rendelkezésre bocsáthatja technikai szakértelmét azáltal, hogy a projektelőkészítés szakaszában szaktanácsadást nyújt a kulcsfontosságú projektek azonosításához és előkészítéséhez. E projektekhez további támogatást biztosíthat úgy, hogy akár kockázati tőke, akár kölcsönök, akár ezek ötvözése révén finanszírozást nyújt. A konfliktus utáni helyzetben levő térségekben szerzett tapasztalataira építve az EBB külön erre a célra létrehozott vagyongazdálkodási alapok létrehozásának és irányításának lehetőségét is megvizsgálhatja.

2.3.3. Támogatni kell a békeépítést, a nemzeti megbékélést és az átmenet alatti igazságszolgáltatást

Arra kell ösztönözni Irakot, hogy a politikai reformokon túlmenően kezdjen közösségközi párbeszédet a nemzeti megbékélésről azzal a céllal, hogy a vallási és az etnikai identitástól elkülönülő állampolgárság-tudatot fejlesszen, valamint felhívja a figyelmet Irak kulturális sokszínűségének gazdagságára. Az iraki civil társadalom csoportjai kulcsfontosságú szerepet játszanak a békeépítésben, az iraki nemzeti identitás előmozdításában, a vallási propaganda elleni küzdelemben, a kulturális örökség és sokszínűség megőrzésében, valamint az e témákkal kapcsolatos, kormánynak szóló tanácsadásban.

Az igazságszolgáltatás és a jogorvoslat kérdését illetően az iraki kormánynak nehéz döntéseket kell majd meghoznia, például egy nemzeti „igazság és megbékélés” folyamaton keresztül, amelynek közösségközinek kell lennie, és nemcsak a Dáís és a szunnita közösség tagjai, hanem a síita milíciák és az iraki biztonsági erők által elkövetett bűncselekményekkel is foglalkoznia kell. Egy ilyen folyamat lényeges lehet az iraki állampolgárság megszilárdítása szempontjából.

Esetlegesen nemzetközi támogatást kell majd nyújtani a rendőrségi/békefenntartási műveletekhez olyan területeken, ahol a közösségek közötti konfliktusokat nem rendezték.

Az uniós szerepvállalás eszközei: a békeépítés és az átmenet alatti igazságszolgáltatási tevékenységek támogatására meg kell fontolni az igazságszolgáltatási és parlamenti szervek, valamint a civil társadalmi szervezetek támogatását a demokrácia és az emberi jogok európai eszköze és/vagy a „Madad alap” keretében.

Mivel súlyos háborús bűncselekményeket és emberi jogi jogsértéseket követtek el, a megbékélés szempontjából fontos lesz ezek kezelése. Az Uniónak ezzel összefüggésben támogatnia kell az állami szervek, az NGO-k és a Nemzetközi Büntetőbíróság erőfeszítéseit.

3. FELTÉTELEZÉSEK, HATÁRIDŐ ÉS FELÜLVIZSGÁLAT

A fentiekben meghatározott célkitűzések és fellépések végrehajtására vonatkozó uniós képesség nagyban függ majd attól, hogy a helyszínen hogyan változik a helyzet, többek között hogyan alakul a Dáís elleni küzdelem, valamint attól is, hogy a nemzeti és regionális szereplők hajlandók lesznek-e fellépni a megállapított célkitűzésekkel összhangban.

A Dáist és egyéb terroristacsoportokat lehetőleg mind Irakban, mind Szíriában le kell győzni, és ezzel párhuzamosan meg kell oldani az országok politikai problémáit. Ha az összes célkitűzést csak Szíriában vagy csak Irakban valósítjuk meg anélkül, hogy a másik ország is hasonló előrehaladást tudna felmutatni, az veszélybe sodorhatja a térség tartós stabilitását és gazdasági fejlődését.

E keret többéves időhorizonttal rendelkezik. Ahhoz, hogy releváns maradjon, a helyszíni fejleményekhez való alkalmazkodáshoz nagyfokú rugalmasságra lesz szükség. A Bizottság az uniós szakpolitikák hatásának felmérése érdekében éves felülvizsgálati eljárás létrehozását javasolja. Az eljárás során át kell tekinteni, hogy milyen az uniós szakpolitikák megítélése a fő kedvezményezettek körében Szíriában, Irakban és a tágabb értelemben vett térségben, hogy így biztosítani lehessen a helyi lakosság folyamatos támogatását az Unió szerepvállalásával kapcsolatban.

Az Uniónak biztosítania kell, hogy – a szíriai és iraki válság Unióra gyakorolt hatását és a megtett pénzügyi kötelezettségvállalásokat figyelembe véve – stratégiai szerepvállalását a leghatékonyabban kommunikálja mind az uniós polgárok, mind az említett országok és a tágabb értelemben vett térség helyi lakossága felé.

PÉNZÜGYI KIMUTATÁS

1. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS FŐBB ADATAI

1.1. A javaslat/kezdemenyezés címe

A Bizottság és az EU külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének közös közleménye: „Az Európai Unió Szíriára és Irakra, valamint a Dáís jelentette veszélyre vonatkozó regionális stratégiájának elemei”

1.2. A tevékenység alapú irányítás /tevékenység alapú költségvetés-tervezés⁶ keretében tartozó érintett szakpolitikai terület(ek)

4. fejezet – Globális Európa
19. CÍM – KÜLPOLITIKAI ESZKÖZÖK
21. CÍM – FEJLESZTÉS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS
22. CÍM – BŐVÍTÉS
23. CÍM – HUMANITÁRIUS SEGÍTSÉGNYÚJTÁS ÉS POLGÁRI VÉDELEM

1.3. A javaslat/kezdemenyezés típusa

- ☐ A javaslat/kezdemenyezés **új intézkedésre** irányul
- ☐ A javaslat/kezdemenyezés **kísérleti projektet / előkészítő intézkedést követő új intézkedésre** irányul⁷
- ☒ A javaslat/kezdemenyezés **jelenlegi intézkedés meghosszabbítására** irányul
- ☐ A javaslat/kezdemenyezés **új intézkedésnek megfelelően módosított intézkedésre** irányul

1.4. Célkitűzés(ek)

1.4.1. A javaslat/kezdemenyezés által érintett többéves bizottsági stratégiai célkitűzés(ek)

Globális Európa: erősebb globális szereplő

⁶ Tevékenység alapú irányítás: ABM (Activity Based Management), tevékenység alapú költségvetés-tervezés: ABB (Activity Based Budgeting).

⁷ A költségvetési rendelet 54. cikke (2) bekezdésének a) vagy b) pontja szerint.

A Közel-Kelet jelenleg mély válságot él át. A Szíriában és Irakban zajló konfliktus e válság tükröződése és okozója is egyben, és egyre nagyobb annak eshetősége, hogy a szomszédos országokat (beleértve az uniós tagjelölt Törökországot) és a tágabb értelemben vett térséget is destabilizálja. Az e válságok okozta humanitárius katasztrófa miatt több mint 13,5 millió ember kényszerült otthona elhagyására, emellett több mint 17 millióan – Szíriában 12,2 millióan és Irakban 5,2 millióan – szorulnak humanitárius segítségnyújtásra.

A Dáís kinyilvánított törekvése, hogy alternatív, ideológiailag radikális államként lépjen fel. A Szíriában több mint négy éve zajló brutális konfliktus nyomán e törekvés vonzónak bizonyult a szélsőségesek számára a térségben és azon túl is, különösen olyan szíriai és iraki területeken, ahol az államhatalom összeomlott és ahol a politikai és társadalmi-gazdasági marginalizálódás érzése megerősödött.

Az Unió jelentős szerepet játszik a térségben és felelősséggel tartozik azért, hogy befolyását és számos eszközét hatékonyan és következetesen használja fel az emberi élet, az emberi méltóság és az emberi jogok védelme, valamint a regionális és nemzetközi partnerekkel szoros együttműködésben e válságok megoldásának elősegítése érdekében. Emellett az Uniónak több kényszerítő okból is saját érdeke, hogy fokozza szerepvállalását Szíriában és a szomszédos országokban.

1.4.2. *Konkrét célkitűzés(ek) és a tevékenységalapú irányítás/tevékenységalapú költségvetés-tervezés keretébe tartozó érintett tevékenység(ek)*

A tevékenységalapú irányítás/tevékenységalapú költségvetés-tervezés keretébe tartozó érintett tevékenység(ek):

19 02 – A stabilitás és a béke elősegítését szolgáló eszköz – Válságreakálás, konfliktusmegelőzés, békeépítés és válsághelyzetekre való felkészültség

21 02 – Fejlesztési Együttműködési Eszköz

21 03 – Európai Szomszédsági Támogatási Eszköz (ENI)

21 04 – A demokrácia és az emberi jogok európai eszköze

22 02 – Bővítési folyamat és stratégia

23 02 – Humanitárius segítségnyújtás, élelmezési segély és katasztrófavédelem

A tevékenységalapú irányítás keretébe tartozó érintett tevékenység(ek) – 19 02

Válsághelyzetben vagy kialakulóban lévő válsághelyzetben a stabilitáshoz való gyors hozzájárulás, hatékony válaszadással azon feltételek megteremtésének vagy helyreállításának elősegítése érdekében, amelyek elengedhetetlenek az Unió külső politikáinak és tevékenységeinek megfelelő végrehajtásához az EUSZ 31. cikkével összhangban.

A tevékenységalapú irányítás keretébe tartozó érintett tevékenység(ek) – 21 02

Az EUSZ-ben meghatározottak szerint a szegénység felszámolásának elsődleges céljából a partnerországokban és -régiókban a fenntartható és inkluzív fejlődés, valamint a demokrácia, a jogállamiság, a jó kormányzás és az emberi jogok tiszteletben tartásának előmozdítása.

A tevékenységalapú irányítás keretébe tartozó érintett tevékenység(ek) – 21 03

Bizalomerősítés és a biztonsághoz hozzájáruló egyéb intézkedések, valamint a konfliktusok megelőzésének és rendezésének ösztönzése.

A tevékenységalapú irányítás keretébe tartozó érintett tevékenység(ek) – 21 04

Az emberi jogok és az alapvető szabadságok tiszteletben tartásának fokozása.

A tevékenységalapú irányítás keretébe tartozó érintett tevékenység(ek) – 22 02

A gazdasági, társadalmi és területi fejlődés támogatása

A tevékenységalapú irányítás keretébe tartozó érintett tevékenység(ek) – 23 02

Életmentő humanitárius segély és nemzetközi védelem nyújtása

Az említett eszközök keretében a közleményben meghatározott célkitűzéseket támogató intézkedéseket kell hozni a következők tekintetében:

Közös célkitűzések Szíriára, Irakra és más érintett országokra nézve

1. A biztonság és a tartós béke támogatása érdekében elő kell mozdítani a regionális szerepvállalást
2. El kell szigetelni és le kell győzni a Dáist mint katonai erőt és terrorszervezetet, valamint fel kell lépni ideológiai befolyásával szemben
3. Meg kell előzni a regionális áttérjedést és meg kell erősíteni a határbiztonságot
4. Életmentő humanitárius segélyt és nemzetközi védelmet kell nyújtani
5. Meg kell erősíteni a helyi rezilienciakapacitásokat Szíriában, Irakban és az érintett szomszédos országokban

Szíriában:

1. Törekedni kell a politikai átmenetre
2. Meg kell erősíteni a mérsékelt ellenzéket és a civil társadalmi szereplőket
3. Biztosítani kell az alapvető szolgáltatásokat és hozzá kell járulni a közigazgatás újjáépítéséhez az erőszak által kevésbé sújtott területeken
4. Elő kell mozdítani az emberi jogokat/a nemzetközi humanitárius jogot, és biztosítani kell a felelősségre vonást
5. Fel kell készülni a válság utáni helyzetre

Irakban:

1. Támogatni kell az iraki kormányt abban, hogy gyakorlattá tegye az inkluzív politikát
2. Támogatni kell az alapvető szolgáltatásokat, a gazdasági fejlődést és a korrupció elleni küzdelmet
3. Támogatni kell a békeépítést, a nemzeti megbékélést és az átmenet alatti igazságszolgáltatást

1.5. A javaslat/kezdeményezés indoklása

1.5.1. Rövid vagy hosszú távon kielégítendő szükséglet(ek)

Az Uniónak a térség példátlan szintű szükségleteivel arányos, tartós és előre jelezhető finanszírozást kell biztosítania.

1.5.2. Az uniós részvételből adódó többletérték

Az Unió már most a (mindenekelőtt) Szíria lakosságát támogató nemzetközi erőfeszítések frontvonalában van. A javasolt stratégia a *külföldi harcosok kérdésével foglalkozó, terrorizmus elleni uniós stratégiára*, valamint „*A szíriai válság átfogó uniós megközelítése felé*” című közös közleményre épül és kiegészíti azokat.

1.5.3. Hasonló korábbi tapasztalatok tanulsága

A válság különböző szempontokból való kezelése és a szomszédos országokra való áttérjedésének megelőzése érdekében több eszközt kell használni „*A szíriai válság átfogó uniós megközelítése felé*” című közös közleménnyel összhangban. Lényeges a válasz hatékony koordinálása.

1.5.4. Egyéb pénzügyi eszközökkel való összeegyeztethetőség és lehetséges szinergia

A javaslat különböző eszközök együttes alkalmazását tartalmazza. A tevékenységek egymást kölcsönösen erősítik, ezért ezeket egymással nagyjából egy időben kell végrehajtani.

1.6. Az intézkedés időtartama és pénzügyi hatása

X A javaslat/kezdeményezés **határozott időtartamra** vonatkozik

- X A javaslat/kezdeményezés 2015-ben és 2016-ban érvényes.
- X Pénzügyi hatás: 2015-ben és 2016-ban

1.7. Tervezett irányítási módszer(ek)⁸

X Bizottság általi **közvetlen irányítás**

- X a Bizottság szervezeti egységein keresztül, ideértve az uniós küldöttségek személyzetét
- X végrehajtó ügynökségen keresztül

X **Közvetett irányítás** a költségvetés végrehajtásával kapcsolatos feladatoknak a következőkre történő átruházásával:

- X harmadik országok vagy az általuk kijelölt szervek
- X nemzetközi szervezetek és ügynökségeik (nevezze meg)
- ☐ az EBB és az Európai Beruházási Alap
- ☐ a költségvetési rendelet 208. és 209. cikkében említett szervek

⁸ Az egyes irányítási módszerek ismertetése, valamint a költségvetési rendelethez való megfelelő hivatkozások megtalálhatók a Költségvetési Főigazgatóság honlapján:

http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html

- X közjogi szervek
- X magánjog alapján működő, közfeladatot ellátó szervek, olyan mértékben, amennyiben megfelelő pénzügyi garanciákat nyújtanak
- ☐ a valamely tagállam magánjoga alapján működő, köz- és magánszféra közötti partnerség végrehajtásával megbízott és megfelelő pénzügyi garanciákat nyújtó szervek
- ☐ az EUSZ V. címének értelmében a KKBP terén konkrét fellépések végrehajtásával megbízott, és a vonatkozó alap-jogiaktusban meghatározott személyek.
- *Egynél több irányítási módszer feltüntetése esetén kérjük, adjon részletes felvilágosítást a „Megjegyzések” rovatban.*

Megjegyzések

Az irányítási módokat az érintett eszközökre vonatkozó kikötésekkel összhangban a vonatkozó finanszírozási határozatban fogják kiválasztani.

2. IRÁNYÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK

2.1. A nyomon követésre és a jelentéstételre vonatkozó rendelkezések

Gyakoriság és feltételek

Az alkalmazandó jogalapokban előírt nyomonkövetési és jelentéstételi szabályok alkalmazandók.

2.2. Irányítási és kontrollrendszer

2.2.1. Felismert kockázat(ok)

1. A politikai és igazgatási stabilitás hiánya a partnerországokban programtervezési nehézségekhez vezethet, hátráltathatja a folyósításokat és hatékonyságcsökkenést eredményezhet.
2. Az információáramlás hiánya akadályozhatja a támogatás irányításával kapcsolatos problémák megoldását.

2.2.2. A működő belső kontrollrendszerrel kapcsolatos információk

A tervezett ellenőrzési módok megfelelnek a Bizottság belső ellenőrzési követelményeinek, amelyeket a vonatkozó szolgálatok irányítási terve határoz meg.

A humanitárius segély területén hatékony ellenőrzési rendszer működik, amelynek alapját a projektek külső szakértők által végzett előzetes értékelései, a nyomon követés és az értékelés képezi. A humanitárius projekteket külső ellenőrzésnek vetik alá.

2.3. A csalások és a szabálytalanságok megelőzésére vonatkozó intézkedések

Tüntesse fel a meglévő vagy tervezett megelőző és védintézkedéseket.

Az Európai Unió pénzügyi érdekei, valamint a csalás és a szabálytalanságok elleni küzdelem az alkalmazandó jogalapok szerves részét képezik. A szerződések és kifizetések igazgatási nyomonkövetése az érintett engedélyezésre jogosult tisztviselő felelősségi körébe tartozik, míg a humanitárius segély esetében a felelősség a

központé, amelynek az Európai Közösség Humanitárius Segélyek Hivatalának helyszínen tartózkodó szakértői nyújtanak segítséget. A Bizottság különös figyelmet fordít a kiadások jellegére (a kiadások elszámolhatósága), a költségvetések betartására (tényleges kiadások), valamint az igazoló információk és a vonatkozó dokumentumok ellenőrzésére (kiadások igazolása).

3. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS BECSÜLT PÉNZÜGYI HATÁSA

3.1. A többéves pénzügyi keret mely fejezetét/fejezeteit és a költségvetés mely kiadási tételét/tételeit érintik a kiadások?

- Jelenlegi költségvetési tételek

A többéves pénzügyi keret fejezetei, azon belül pedig a költségvetési tételek sorrendjében.

A többéves pénzügyi keret fejezete	Költségvetési tétel	Kiadás típusa	Hozzájárulás			
	Szám [Megnevezés.....]	diff./nem diff. ⁹	EFTA- országoktól ¹⁰	tagjelölt országoktól ¹¹	harmadik országoktól	a költségvetési rendelet 21. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében
4	23 02 01 – Humanitárius segítségnyújtás	diff./nem diff.	NEM	NEM	NEM	NEM

3.2. A kiadásokra gyakorolt becsült hatás

3.2.1. A kiadásokra gyakorolt becsült hatás összegzése

millió EUR (három tizedesjegyre)

⁹ Diff. = Differenciált előirányzatok / Nem diff. = Nem differenciált előirányzatok.

¹⁰ EFTA: Európai Szabadkereskedelmi Társulás.

¹¹ Tagjelölt országok és adott esetben a nyugat-balkáni potenciális tagjelölt országok.

A többéves pénzügyi keret fejezete	Szám	4. fejezet – Globális Európa
---	-------------	------------------------------

FŐIGAZGATÓSÁG: ECHO			N. év ¹²	N+1. év	N+2. év	N+3. év	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkkel bővíthető			ÖSSZESEN
• Operatív előirányzatok										
23 02 01 – Gyors, hatékony és szükségletalapú humanitárius segítségnyújtás és élelmezési segély	Kötelezettségvál lalsi előirányzatok	(1)	50							50
	Kifizetési előirányzatok	(2)	50							50
	Kifizetési előirányzatok	(2a)								
Bizonyos egyedi programok keretéből finanszírozott igazgatási előirányzatok ¹³			n.a.							
Az ECHO Főigazgatósághoz tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvál lalsi előirányzatok	=1+1a +3	50							50
	Kifizetési	=2+2a	50							50

¹² Az N. év a javaslat/kezdemenyezés végrehajtásának első éve.

¹³ Technikai és/vagy igazgatási segítségnyújtás, valamint uniós programok és/vagy intézkedések végrehajtásához biztosított támogatási kiadások (korábban: BA-tételek), közvetett kutatás, közvetlen kutatás.

	előirányzatok	+3								
--	---------------	----	--	--	--	--	--	--	--	--

• Operatív előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(4)	50							50
	Kifizetési előirányzatok	(5)	50							50
• Bizonyos egyedi programok keretéből finanszírozott igazgatási előirányzatok ÖSSZESEN		(6)	n.a.							
A többéves pénzügyi keret 4. FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	=4+ 6	50							50
	Kifizetési előirányzatok	=5+ 6	50							50

3.2.2. *Az igazgatási előirányzatokra gyakorolt becsült hatás*

3.2.1.1. Összegzés

- X A javaslat/kezdemenyezés nem vonja maga után igazgatási előirányzatok felhasználását.

3.2.1.2. Becsült humánerőforrás-szükségletek

- X A javaslat/kezdemenyezés nem igényel további humánerőforrást.

3.2.3. *A jelenlegi többéves pénzügyi kerettel való összeegyeztethetőség*

- X A javaslat/kezdemenyezés összeegyeztethető a jelenlegi többéves pénzügyi kerettel.
- X A javaslat/kezdemenyezés miatt szükséges a többéves pénzügyi keret vonatkozó fejezetének átprogramozása.

Az e pénzügyi kimutatásban azonosított tevékenységek további finanszírozása teljes mértékben a többéves pénzügyi keret 4. fejezetének részét képező külső kapcsolatok eszközeihez rendelt források átcsoportosítása és átprogramozása útján történik. A Bizottság átcsoportosítást fog javasolni a sürgősségisegély-tartalékból a humanitárius segélyre 2015-ben, és a kötelezettségvállalások 2016-ban szükséges újraelosztását a 2016. évi költségvetési eljárás keretében fogják rendezni.

A finanszírozás forrásait az alábbi táblázat foglalja össze.

**A Szíriában és a szomszédos országokban zajló válságra vonatkozó csomag 2
évre (2015–2016)**

(Kötelezettségvállalási előirányzatok)

FŐIGAZGATÓSÁG	Pénzügyi eszközök – 4. fejezet	2015 millió EUR	2016 millió EUR	2015–2016 millió EUR
ECHO	Humanitárius segítségnyújtás – Szíria, Irak végrehajtási terv	200	200	400
NEAR	ENI – Szíriai válság	72	72	144
	IPA – Törökország	78	78	156
DEVCO	Fejlesztési Együttműködési Eszköz	50	50	100
FPI	A stabilitás és a béke elősegítését szolgáló eszköz	35	35	70
DEVCO	A demokrácia és az emberi jogok európai eszköze	7	8	15
ECFIN	Kölcsöngarancia*		65	65
EAR	Sürgősségisegély- tartalék*	50		50
Összesen		492	508	1 000

* A Bizottság ezen előirányzatok átcsoportosítását (2015-ben) vagy újraelosztását (a 2016. évi költségvetési tervezetben) fogja javasolni, hogy azok mindig ahhoz az eszközhöz kerüljenek, amely a leginkább elősegíti majd a végrehajtást.

3.2.4. Harmadik felek részvétele a finanszírozásban

- A javaslat/kezdeményezés nem irányoz elő harmadik felek általi társfinanszírozást.

3.3. A bevételre gyakorolt becsült pénzügyi hatás

- X A javaslatnak/kezdeményezésnek nincs pénzügyi hatása a bevételre.